

აბრუნობია

B1+

სავარჯიშო
რვეული

2018

აბრუნობია

სავარჯიშო რვეული

B1+

თბილისი
2018

**„აბრონომია“ B1+
სავარჯიშო რვეულზე მუშაობდნენ:**

**ჯგუფის ხელმძღვანელი და მეთოდისტი:
ჭაბუკი ჭირია**

**დარგობრივი ექსპერტი:
თეა ოსეფაშვილი**

**ავტორები:
ჭაბუკი ჭირია
ქეთევან გორიტაშვილი
ანა თოდუა**

**რედაქტორები:
ქეთევან გორიტაშვილი
ანა თოდუა**

©(სსიპ) ზურაბ ჟვანიას სახელობის
სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლა

საქართველოს განათლებისა და
მეცნიერების სამინისტრო

დაკაბადონდა და დაიბეჭდა
შპს „New and Grand“-ში

ISBN 978-9941-8-0878-4

აგრონომია – სარჩევი

თავი I

აგრონომია.....	5
ნაწილი I. მემცენარეობა. მისი მიმართულებები	5
ნაწილი II. მცენარეთა სისტემატიკის საფუძვლები	12
ნაწილი III. მეხილეობა.....	18

თავი II

თესვა და რგვა	27
ნაწილი I. თესვა. თესვის წესები, ნორმები	27
ნაწილი II. რგვა, რგვის წესები.....	34
ნაწილი III. სათესი და სარგავი მანქანა-დანადგარები.....	42

თავი III

მცენარის კვება.....	48
ნაწილი I. მცენარის კვებისთვის საჭირო ნივთიერებები.....	48
ნაწილი II. სასუქები და მათი გამოყენება.....	54
ნაწილი III. გარემოს დაცვის რეგულაცია სასუქების გამოყენებისას.....	61

შემაჯამებელი I	68
შუალედური შეფასების ტესტი.....	74

თავი IV

პროდუქციის წარმოება სათბურში.....	78
ნაწილი I. სათბური. სათბურის კონსტრუქციები	78
ნაწილი II. სასათბურე მცენარეები	86
ნაწილი III. სასათბურე მცენარეები.....	93

თავი V

პროდუქციის წარმოებასათბურში.....100
ნაწილი I. სათბური. სათბურის კონსტრუქციები.....100
ნაწილი II. მეყვავილეობა.....108
ნაწილი III. დეკორატიული მცენარეების მოვლა.....115

თავი VI

ფარმა. ფარმარი. ფარმარული მეურნეობა.....121
ნაწილი I. ფერმერული მეურნეობის ტიპები.....121
ნაწილი II. მეყვავილეობა.....128
ნაწილი III. ფერმერული პროდუქციის რეალიზაცია. მარკეტინგი.....135

შემაჯამებელი II.....141
საბოლოო შეფასების ტესტი.....148
მოსასმენი ტექსტები154

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში:ბ – 19

ა.	ცოცხალი ორგანიზმი, რომელიც იკვებება, სუნთქავს, იზრდება, მრავლდება და კვდება	1. მემცენარეობა
ბ.	მეცნიერება, რომელიც სწავლობს ცოცხალი ორგანიზმების განვითარებას	2. ერთწლიანი
გ.	ერთი წლისა	3. მცენარე
დ.	მცენარის გამრავლების ორგანო	4. ორწლიანი
ე.	რაც ყველას (ყველაფერს) განეკუთვნება, ახასიათებს ან ეხება	5. ფოთოლი
ვ.	ორი წლისა	6. ყვავილი
ზ.	მცენარის ტანი, რაზედაც ტოტები და ფოთოლია გამოსხმული	7. საერთო
თ.	დარგი, რომელიც უზრუნველყოფს მინდვრის კულტურათა მოვლა-მოყვანას	8. ღერო
ი.	რითაც კვებავენ ან იკვებებიან	9. ნაყოფი
კ.	მცენარის ძირითადი ორგანო, რითაც იგი მიწაშია დამაგრებული და მიწიდან იღებს საზრდოს	10. საკვები
ლ.	მცენარის ერთ-ერთი ძირითადი ორგანო, ღეროზე ყუნწით ან უყუნწოდ მიმაგრებული	11. ფესვი
მ.	მცენარის ის ნაწილი, რომელიც ვითარდება ყვავილიდან განაყოფიერების შემდეგ.	12. ბიოლოგია

1.2. შეარჩიეთ სწორი პასუხი:

აგრონომია არის მეცნიერება

- ა) ცხოველთა მოყვანისა და მცენარეთა მოშენების შესახებ.
- ბ) ცხოველთა მოშენების და მცენარეთა მოყვანისა შესახებ.
- გ) მცენარეთა მოშენების შესახებ.

მცენარე არის

- ა) ცოცხალი ორგანიზმი.
- ბ) ნახევრად ცოცხალი სხეული.
- გ) ორივე პასუხი სწორია.

საუკუნეების განმავლობაში ადამიანი არჩევდა მცენარეს

- ა) რომელიც შეძლებდა მის გამოკვებას.
- ბ) რომლის კულტივირებაც შესაძლებელი იქნებოდა.
- გ) რომელიც შეძლებდა ადამიანის სიცოცხლის გახანგრძლივებას.

სასოფლო-სამეურნეო მცენარეები ერთმანეთისგან

- ა) სრულიად განსხვავდებიან.
- ბ) გარკვეულწილად განსხვავდებიან.
- გ) არ განსხვავდებიან.

1.3. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

რომელი	მეცნიერება შეისწავლის მცენარეების მოვლა-მოყვანას?
რა	
რითი	
როგორ	
როგორი	
რამდენი	
საიდან	
რატომ	
ვინ	
სად	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- მცენარე
- მსუბუქი მრეწველობა.....
- კვების მრეწველობა.....
- სინათლე
- კლიმატი

1.5. ტექსტის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

აგრონომია არის მეცნიერება:	
მცენარეთა აგებულების პრინციპი ასეთია:	
მცენარეები სიცოცხლის ხანგრძლივობის მიხედვით იყოფა სამ ჯგუფად:	
მცენარის განვითარებისათვის საჭირო ფაქტორებია:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მემცენარეობა უბრუნველყოფს მინდვრ.... კულტურებ.... მოვლა-მოყვანას
 სოფლ..... მეურნეობა დამოკიდებულია გარემო პირობებ.....
 მცენარე იძლევა კვების პროდუქტებ....., ნედლეულ.... კვებისა და მსუბუქი მრეწველობის.....
 მემცენარეობა ემყარება მცენარეებ..... ნორმალური განვითარების..... საჭირო ფაქტორებ.....
 ბიოლოგია სწავლობს ცოცხალი ორგანიზმებ..... განვითარებ..... კანონზომიერებებ.....

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული სახელები და მეორე სვეტში მოცემული ზმნები.

სითბო	იზრდება
მცენარე	იღებს
პროდუქტს	უბრუნველყოფს
მოვლას	უყვარს

1.8. შეაერთეთ წინადადებები:

ადამიანი მცენარისგან იღებს	სხვადასხვა პროფესიის ადამიანები
სასოფლო-სამეურნეო მცენარეების	მცენარეები იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად
სიცოცხლის ხანგრძლივობის მიხედვით	აგებულების პრინციპი საერთოა
მეურნეობაში დასაქმებულები არიან	ნედლეულს მსუბუქი მრეწველობისათვის

1.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ფერმერებმა დააარსეს საკონსულტაციო ცენტრი	
საკონსულტაციო ცენტრში სხვადასხვა მომსახურებას სთავაზობენ	
ცენტრში ტარდება ტრენინგები სხვადასხვა კულტურის მოვლის თანამედროვე საშუალებების შესახებ	
სოფლის მეურნეობა დამოკიდებულია კლიმატზე	
აგრონომი საკონსულტაციო ცენტრში ხუთშაბათს არის მიწვეული	
დიალოგში მონაწილეობენ ფერმერი და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტი	
საკონსულტაციო ცენტრში მომსახურებას სთავაზობენ მესაქონლეებსა და მიწათმოქმედებს	
ფერმერი მხოლოდ საკუთარი ოჯახისთვის აწარმოებს პროდუქციას	
სასოფლო-სამეურნეო მცენარეებს აგებულების განსხვავებული პრინციპი აქვთ	
ცენტრში პირველი ტრენინგი ხუთშაბათს ჩატარდება	
მემცენარე მინდვრის და ბოსტნეულ მცენარეებს უვლის	
მცენარე ცოცხალი ორგანიზმია	
ფერმერი ტრენინგს მესაქონლეობაზე ჩაატარებს	
ფერმერი აპირებს ტრენინგზე წასვლას	

1.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

რა მომსახურებას სთავაზობენ საკონსულტაციო ცენტრში? ჩამოთვალეთ:

.....

რას ასწავლიან ცენტრში?

.....

რა არის დაგეგმილი ცენტრში ხუთშაბათს?

.....

რას აპირებს ფერმერი? დაესწრება ტრენინგებს?

.....

1.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

აგრონომი: დილა მშვიდობისა!

ფერმერი: მოგესალმებით!

აგრონომი: თქვენთვის ამბავი მაქვს.

ფერმერი: მართლა? გისმენთ.

აგრონომი: ჩვენს რაიონში გაიხსნა ფერმერთაცენტრი, სადაც შემოგთავაზებენ სხვადასხვამებოსტნეობის,,,, მეხილეობის დარგებში.

ფერმერი: მართლაც საინტერესო დასამსახურია; ძალიან!

აგრონომი: ამ ბევრ რამეს გასწავლიან, მასალასაც გადმოგცემენ სხვადასხვა მოვლის თანამედროვეშესახებ.

ფერმერი: მშვენიერია!

აგრონომი: მე, როგორც აგრონომი,მიწვეული ვარ ცენტრში საკითხებზე პირველიჩასატარებლად. შეგიძლიათ მობრძანდეთ!

ფერმერი: მადლობა.

აგრონომი: მომავალ შეხვედრამდე!

ფერმერი: დიდი მადლობა. კარგად!

1.12. აწარმოეთ ხელობა-პროფესიის მქონე ადამიანთა სახელები შემდეგი ფუძეებიდან ნიმუშის მიხედვით:

- ვენახ- →
- ხილ- →
- პურ- →
- მცენარე- →
- აბრეშუმ- →
- ყვავილ- →

1.13. ამოწერეთ ხელობა-პროფესიის მქონე ადამიანთა სახელები.

შეხვედრა

დოღს უკრავდა მედოღე, ტაშს უკრავდა მეტაშე,
შარაგზაზე შორი-შორ მივდიოდით
მე და შენ.
მზე ეყარა მიწაზე, ხეზე, ქვაზე, მეტალზე,
გზაზე ერთიმეორე დავინახეთ
მე და შენ.
თვალი ანგარიშობდა მიკრო-მილი-მეტრაჟებს,
უცებ ერთმანეთისკენ გავეშურეთ
მე და შენ.
თავის გზაზე წავიდნენ მეველე და მეზაჟე
და ერთმანეთს უსიტყვოდ ჩავეკონეთ
მე და შენ.

.....

.....

.....

1.14. აწარმოეთ ხელობა-პროფესიისა და დარგის აღმნიშვნელი სახელები შემდეგი ფუძეებიდან ნიმუშის მიხედვით: ბად-→ (მებადე) → მებადეობა

- ვენახ- →
- ხილ- →
- პურ- →
- მცენარე- →
- აბრეშუმ- →
- ყვავილ- →

1.15. შეავსეთ ცხრილი

ახლანდელი დრო	ვაწარმოებ		
წარსული უწყვეტელი		აწარმოებდი	
მომავალი დრო			აწარმოებს
წარსული წყვეტილი		აწარმოე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			აწარმოოს
პირველი თურმეობითი	მიწარმოებია		

1.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, მემცენარე, განვითარების კანონზომიერებები, მემცენარეობა, ფესვი, სითბო, საკვები, წყალი, ბოსტნეული კულტურები, კლიმატი, გარემო პირობები, ფერმერი, ბაზარი, პროდუქტი

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.17. დაწერეთ თემა: ჩემი ეზო

აღნიშნეთ:

როგორია თქვენი ეზო?

რომელი მცენარეებია თქვენს ეზოში?

ვინ უვლის ამ მცენარეებს?

როგორ უვლიან?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატით, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

მცენარეთა სისტემატიკის საფუძვლები

2.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: ბ – 6

ა.	დაუმუშავებელი, პირველყოფილი სახისა	1. სამეურნეო
ბ.	ნიადაგის გასანოყიერებელი ნივთიერება	2. ბოტანიკა
გ.	ხელოვნური გზით ცხოველთა და მცენარეთა ჯიშების გაუმჯობესება ან ახალი ჯიშების გამოყვანა	3. ჯიში
დ.	გარკვეულ არეალში გავრცელებულ, ერთი სახის მცენარეთა ან ცხოველთა ერთობლიობა	4. ადგილობრივი
ე.	სამეურნეო მნიშვნელობის მქონე მცენარეთა ერთგვაროვანი ჯგუფი	5. სელექცია
ვ.	მეურნეობისათვის განკუთვნილი; მეურნეობასთან დაკავშირებული; მეურნეობის ხასიათისა, — მეურნეობისა	6. სასუქი
ზ.	მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მცენარეს	7. ველური
თ.	წინასწარ გამიზნული	8. მიზანდასახული
ი.	მოყვანა (მცენარისა).	9. კულტურული
კ.	ცხოველთა და მცენარეთა დაჯგუფების (კლასიფიკაციის) ერთეული, რომელიც აერთიანებს ერთმანეთის მონათესავე გვართა ცხოველებს ან მცენარეებს	10. ოჯახი
ლ.	ადამიანის ხელით გაშენებული, მოყვანილი (მცენარე)	11. კულტივირება

2.2. შეარჩიეთ სწორი პასუხი:

ყველა კულტურული მცენარე ველური ჯიშებისგანაა მიღებული. ეს არის:

- ა) დადასტურებული ფაქტი
- ბ) მნიშვნელოვანი ფაქტი
- გ) მეცნიერების ვარაუდი

ბოტანიკა შეისწავლის:

- ა) ბალახებს
- ბ) ხეებს
- გ) მცენარეებს

საუკუნეების განმავლობაში ადამიანი არჩევდა მცენარეს,

- ა) რომელიც შეძლებდა ადამიანების გამოკვებას
- ბ) რომლის კულტივირებაც შესაძლებელი იქნებოდა
- გ) რომელიც შეძლებდა ადამიანის სიცოცხლის გახანგრძლივებას

სელექციური მუშაობა ხელს უწყობს:

- ა) ახალი მცენარის გახარებას
- ბ) ჯიშის გაუმჯობესებას
- გ) სასარგებლო მცენარეების მოყვანას

2.3. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

რომელი	მეცნიერება შეისწავლის მცენარეებს?
როგორი	
როგორ	
ვინ	
რა	
რატომ	
სად	
რისთვის	
რომელი	

2.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- კულტურული
- კულტივირება
- სელექციური მუშაობა
- ადგილობრივი ჯიში
- ხელოვნური

2.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მცენარეთა კლასიფიკაციაში მთავარი მიმართულებებია დაჯგუფება:	
სელექცია არის:	
ჯიშების ჩამოყალიბების გზების მიხედვით არსებობს ორი ძირითადი ჯგუფი:	
ადგილობრივი ჯიშები ჩამოყალიბებულია:	

2.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

სელექციური მუშაობა..... მიზანია კულტურულ მცენარე..... ჯიშები..... მიღება
 ჯიშების ჩამოყალიბების გზები..... მიხედვით არსებობს ორი ძირითად..... ჯგუფი
 ჯიში – ეს არის სამეურნეო მნიშვნელობა..... მქონე მცენარე..... ერთგვაროვანი ჯგუფი
 ადგილობრივი ჯიშები..... ჩამოყალიბებულია ხანგრძლივ ისტორიულ პროცეს.....
 სელექციურ..... ჯიშები გამოყვანილია სელექციური მეთოდებ..... გამოყენებ.....

2.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

უწოდებენ	მცენარეებს
აკმაყოფილებს	შესწავლას
აადვილებს	საჭიროებას
შეისწავლის	ჯიშს

2.8. შეაერთეთ წინადადებები:

სელექციური მუშაობის მიზანია	მცენარეებიდან არჩევდნენ საუკეთესოს
ჯიშების ჩამოყალიბების გზების მიხედვით	მცენარეთა ერთგვაროვანი ჯგუფი
საუკუნეების განმავლობაში ადამიანები	კულტურულ მცენარეთა ჯიშების მიღება
ჯიში არის სამეურნეო მნიშვნელობის მქონე	არჩევენ ორ ძირითად ჯგუფს

2.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
სელექციური მუშაობის მიზანია კულტურულ მცენარეთა ჯიშების მიღება	
დამტკიცებულია, რომ ყველა კულტურული მცენარე ველური ჯიშებისგანაა მიღებული	
სელექცია არის მცენარეთა ახალი ჯიშების გამოყვანა ბუნებრივი შერჩევით	
საუკუნეების განმავლობაში ადამიანები ათასობით მცენარიდან არჩევდნენ ლამაზ მცენარეებს	
ჯიში სამეურნეო ცნებაა	
ადგილობრივი ჯიშები ჩამოყალიბებულია ხალხური სელექციით	
ჯიში ბოტანიკური ცნებაა	
სელექცია არის მცენარეთა ჯიშების გაუმჯობესება	
მცენარეთა კლასიფიკაცია ართულებს მათ შესწავლას	

სელექციური ჯიშების გამოყვანა ემყარება სელექციურ მეთოდებს	
--	--

2.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

რასთან დაკავშირებით სჭირდება ფერმერს დახმარება?

როგორი იდეა აქვს ფერმერს?

როგორი ხილია ვაშლატამა?

როდის იძლევა ნაყოფს ვაშლატამა?

როგორ კლიმატურ პირობებში შეუძლია არსებობა ვაშლატამას?

რა გეგმები აქვს ფერმერს?

რამდენად გამოადგა მას აგრონომის დახმარება?

2.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

ფერმერი: მოგესალმებით!

აგრონომი: დილა

ფერმერი: თქვენი დახმარება

აგრონომი: რასთან დაკავშირებით?

ფერმერი: ვაშლატამას მინდა. ამიტომაც ყველა დეტალზე ვარ, რაც ამ თემას შეეხება.

აგრონომი: კარგი იდეაა, ვაშლატამა ზაფხულის ერთ-ერთი ხილია, რომელიც შექმნილია მეთოდით, მისი ნაყოფი გემრიელი და, ამავდროულად, ძალიან

ფერმერი: რომელ ჯგუფს მიეკუთვნება ეს ხილი?

აგრონომი: ვაშლატამა ატმების ჯგუფში შედის. ეს ჯგუფი მოიცავს ჯიშს.

ფერმერი: დარგვიდან რამდენ ხანში გამოისხამს ნაყოფს?

აგრონომი: ვაშლატამა სხვა ხეხილთან შედარებით **მსხმოიარობს**, დარგვიდან 2-3 წელში ის მოსავალს იძლევა.

ფერმერი: კლიმატური პირობებიც მაინტერესებს, სიცივეს უძლებს?

აგრონომი: ძირითადად **მოყვარული** და, თუმცა ცალკეული ჯიშები გამოირჩევა მაღალი

ფერმერი: ვფიქრობ, ყველაფერი მაქვს იმისათვის, რომ ბევრი ვაშლატამადა ეს ხილიდიდი მადლობა!

აგრონომი: როგორც ვიცი თქვენ სამუშაოს ყოველთვის ღონეზე ასრულებთ, წარმატებებს!

2.12. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ჯიში შეიძლება იყოს ან ადგილობრივი, ან სელექციური.

სახეობების მიხედვით მცენარე არის ან ბუნებრივი, ან

მცენარე ან კულტურულია, ან

ცნება შეიძლება იყოს ან სამეურნეო, ან

სელექცია არის ან მცენარეთა ჯიშების გაუმჯობესება, ან

2.13. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვარჩევ		
წარსული უწყვეტელი		არჩევდი	
მომავალი დრო	შევარჩევ		
წარსული წყვეტილი		შეარჩიე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			შეარჩიოს
პირველი თურმეობითი			შეურჩევია

2.14. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

კულტურული, ველური, ჯიში, სელექცია, სამეურნეო ცნება, ბოტანიკური ცნება, ხელოვნური, ბუნებრივი, ადგილობრივი ჯიში, სელექციური ჯიში, საჭიროებები, კლასიფიკაცია

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: გ – 9

ა.	თესლოვანი ხეხილი (ხილი), რომელიც თესლიან ხილს ისხამს (კურკოვანებისაგან განსხვავებით)	1. ხილი
ბ.	ზედმეტი რქის (შტოს) მოჭრა (ვაზისათვის, ხეხილისათვის)	2. ატამი
გ.	მცენარეული პროდუქციის რაოდენობა, მიღებული ერთ წელს	3. თესლოვანები
დ.	ხეები, რომლებიც ხილს ისხამს	4. კურკოვანები
ე.	ზოგიერთი მცენარის საჭმელად ვარგისი ნაყოფი	5. სუბტროპიკული
ვ.	ხეხილის ერთი ჯგუფი, რომელიც ისხამს ერთკურკიან წვნიან ნაყოფს (მაგ., ატამი, გარგარი, ბალი, ალუბალი და სხვ.)	6. მეხილეობა
ზ.	მეხილეობის სპეციალისტი	7. გასხვლა
თ.	სუბტროპიკების დამახასიათებელი, შესაფერისი	8. ნერგი
ი.	დასარგავად განკუთვნილი ნორჩი მრავალწლოვანი მცენარე ან მისი ნაწილი	9. მოსავალი
კ.	აგრონომიის დარგი, რომელიც შეისწავლის ხეხილის მოვლა-გაშენებას.	10. ხეხილი
ლ.	საშუალო ტანის ხე; ყვავის ვარდისფრად; ისხამს მსხვილკურკიან წვნიან ნაყოფს	11. მეხილე

3.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მეხილეობა არის:

- ა) ბოლოლოგიის დარგი
- ბ) აგრონომიის დარგი
- გ) ისტორიის დარგი

აგრონომია შეისწავლის:

- ა) ცხოველების მოვლა-მოშენებას
- ბ) ხეხილის მოვლა-გაშენებას
- გ) ფრინველების მოვლა-მოშენებას

საქართველო არის სამშობლო:

- ა) ბანანის, ფინიკის, ანანასის
- ბ) ზეთისხილის, ანანასის, ქოქოსის
- გ) ვაშლის, მსხლის, ქლიავის, ტყემლის, თხილის

ვახუშტი ბატონიშვილის თხზულებაში – „რანი ნაყოფიერებენ საქართველოში“ – ჩამოთვლილია

- ა) მცენარეების სახეობები
- ბ) ხეხილის სახეობები
- გ) ყვავილების სახეობები

„რანი ნაყოფიერებენ საქართველოში“ გულისხმობს:

- ა) ხეხილს, რომელიც ხარობს საქართველოში
- ბ) ხეებს, რომელიც ხარობს საქართველოში
- გ) ბოსტნეულს, რომელიც ხარობს საქართველოში

3.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	ხეხილი ხარობს საქართველოში?
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

3.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით.

- მეხილე
- შრომითი ოპერაცია
- რეალიზაცია
- ორმოების ამოღება
- დარგი

3.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

საქართველოში ძველი დროიდან გავრცელებული ყოფილა:	
ხეხილოვანი მცენარეების შემდეგი ჯგუფები არსებობს:	
მეხილე ასრულებს შემდეგ შრომით ოპერაციებს:	
ჩვენი ქვეყანა სამშობლოა:	

3.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მეხილეობა აგრონომი..... დარგია, რომელიც შეისწავლის ხეხილ..... მოვლა-გაშენებას
 ჩვენს ქვეყანა..... მეხილეობას მრავალი საუკუნ..... ისტორია აქვს
 აქ ძველი დრო..... გავრცელებული ყოფილა მცენარეული კულტურებ.... თითქმის ყველა სახეობა
 მეხილეობა დამოუკიდებელი დარგ..... სახით ყალიბდება XX საუკუნის მეორე ნახევრ.....
 მეხილე.... შეუძლია ნერგებ..... გამოყვანა და ბაღ..... დაგეგმვა

3.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული სახელები და მეორე სვეტში მოცემული მოქმედების სახელები:

მიწის	შესრულება
ხილის	შეტანა
სასუქის	ამოღება
საქმის	გარეცხვა

3.8. შეაერთეთ წინადადებები:

საქართველოს მეხილეობას	შემდეგ შრომით ოპერაციებს
საქართველოში მეხილეობა	ხეხილის მოვლა-გაშენებას
ჩვეულებრივ, მეხილე ასრულებს	მრავალი საუკუნის ისტორია აქვს
მეხილეობა შეისწავლის	ყალიბდება XX საუკუნიდან

3.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

მეხილის პროფესიას შეიძლება დაეუფლო სკოლაში	
საქართველო ვაშლის სამშობლოა	
ლეილას ძალიან მოეწონა საზოგადოებრივი ტელევიზიით გასული სიუჟეტი	
მეხილე ზამთარში ისვენებს	

ტელევიზიით ვანოს შესახებ იყო სიუჟეტი	
მეხილე არ არის ვალდებული, ერკვეოდეს პესტიციდებში	
მეხილეობა, როგორც დამოუკიდებელი დარგი, ასე წელია, რაც არსებობს საქართველოში	
კომში კაკლოვანი მცენარეა	
ბალი კურკოვანი მცენარეა	
ვახუშტი ბატონიშვილის წიგნში მეხილეობის საკითხებია განხილული	
ლეილას აზრით, მეხილეობა მოსაწყენი პროფესიაა	

3.10. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

ვინ არის ლეილას კლასელი?

.....

ვის შესახებ იყო სიუჟეტი ტელევიზიით?

.....

რა არის მეხილის უშუალო საქმიანობა?

.....

რა უნდა იცოდეს მეხილემ?

.....

რა თვისებებია საჭირო მეხილეობისთვის?

.....

სად შეიძლება მეხილეობის შესწავლა?

.....

როგორი პროფესიაა მეხილეობა, ლეილას აზრით?

.....

3.11. ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები მოსმენილი დიალოგის მიხედვით:

ვანო: გამარჯობა, ლეილა.

ლეილა: გაგიმარჯოს, ვანო.

ვანო: გუშინ არხზე ს უყურე?

ლეილა: არა, არ მიყურებია. რამე იყო?

ვანო: ჰო, ჩემს იყო გადაცემა. სოფელში გადასახლდა. მეხილეა.

ლეილა: მეხილე?

ვანო: დიახ, მეხილეობის სპეციალისტი.

ლეილა: რას ?

ვანო: მეხილის უშუალო საქმიანობაა პირობებში სხვადასხვა სახის
..... სამუშაოების ჩატარება.

ლელია: რა უნდა მეხილემ?

ვანო: უნდა იცოდეს მცენარის მის ზრდა გარემო ფაქტორების გავლენა, შემადგენლობა და თვისებები.

ლელია: კიდევ რაში უნდა მეხილემ?

ვანო: მეხილემ უნდა ერკვეოდეს , პესტიციდებსა და ხილის ნერგების ს- საკითხებში.

ლელია: რა უნდა ჰქონდეს მეხილეს?

ვანო: მეხილეს უნდა მცენარეები, ბუნებაში და მუშაობა.

ლელია: ზამთარში რას მეხილეები?

ვანო: ზამთარში გამოჰყავთ ჯიშები.

ლელია: სად შეიძლება ამ პროფესიის ?

ვანო: დაინტერესდი? ამ პროფესიას შეიძლება დაეუფლო პროფესიულ , ასევე კოლეჯებში.

ლელია: მართლა საინტერესო პროფესია ჩანს. სულ ხარ, ჰაერზე. მცენარეებზე

3.12. გააგრძელეთ წარმოდგენილი მოდელის მიხედვით:

ნიმუში:	მინდა გავხდე მევენახე	—	მინდა მევენახეობა
	მინდა მემცენარეობა	—	მინდა გავხდე მემცენარე
	მინდა გავხდე მეტყევე	—
	მინდა გავხდე მესაქონლე	—
	—	მინდა მეფუტკრეობა
	მინდა გავხდე მეტყევე	—
	—	მინდა მევენახეობა
	მინდა გავხდე მეჩაიე	—
	—	მინდა მეაბრეშუმეობა
	—	მინდა მეხილეობა
	მინდა გავხდე მებოსტნე	—

3.13. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვსწავლობ		
წარსული უწყვეტელი		სწავლობდი	
მომავალი დრო	ვისწავლი		
წარსული წყვეტილი		ისწავლე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			ისწავლოს

პირველი თურმეობითი			უსწავლია
--------------------	--	--	----------

3.14. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მეხილე, მეხილეობა, ვრცელი, გავრცელებული, გაშენება, ხეხილი, სამშობლო, დამოუკიდებელი დარგი, სახეობა, სასუქის შეტანა, მოსავლის აღება, ნერგები, ორმო, აგროქიმიკატები...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.15. აღწერეთ, რა არის ნაჩვენები ფოტოზე? რას აკეთებს მეხილე?

1.

2.

3.

4.

5.

გამოიყენეთ სიტყვები: დარგვა, ხილის კრეფა, თხრილის გავლება, გასხვლა, ხეების შეწამვლა.

3.16. ფოტოს პერსონაჟებს დაეხმარე კომუნიკაციაში:

Blank lines for writing a response to exercise 3.16.

3.17. შეგიძლიათ გამოიყენოთ სიტყვები და ფრაზები:

- რას აკეთებ?
- ყავას ვსვამ.
- როგორ უვლი?
- ხვალ წავიდეთ გამოფენაზე?
- ყველა ხილი იქნება წარმოდგენილი.
- შენ რომელი ხილი გიყვარს?
- სახლში ხეხილი მაქვს გაშენებული.
- დაგათვალიერებინებ.
- რამდენი ძირია დარგული?

3.18. დაწერეთ თემა: ვაშლი

Blank lines for writing a response to exercise 3.18.

ტაპი II

თესვა და რგვა

ნაწილი I

თესვა. თესვის წესები, ნორმები

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: ა – ნ

ა.	თესლისათვის განკუთვნილი, თესლად გამოსადეგი, – თესლისა	1. თესლი
ბ.	დადგენილი ნორმა, გარკვეული პირობა, სტანდარტი, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს რაიმე.	2. ჩანასახი
გ.	სხვა ნივთიერებასთან შერეული, მიმატებული ნივთიერება, სხვა ნივთიერების შემადგენლობაში არეული ნივთიერება	3. საზრდო
დ.	ყვავილის ნაწილი, რომლისგანაც განაყოფიერების შემდეგ ვითარდება თესლი	4. მოხვევა
ე.	მცენარის გამრავლების ორგანო, რომელიც განაყოფიერების შემდეგ ვითარდება თესლკვირტიდან და შედგება მომავალი მცენარის ჩანასახისა და მისთვის საჭირო საზრდოსაგან	5. მინარევი
ვ.	სიგრძივ ერთი მეორის მიყოლებით განლაგებული საგნები, – რიგი, წყება	6. სათესლე
ზ.	რაც დაახარისხეს	7. აღმოცენება
თ.	თესლის ის ნაწილი, საიდანაც მცენარე უნდა განვითარდეს	8. თესლკვირტი
ი.	რაც ზრდას ხელს უწყობს, ორგანიზმს ასაზრდოებს, – საკვები	9. ნიადაგი
კ.	დედამიწის ქერქის ზედა შრე, რომელშიც მცენარე ფესვებს იდგამს და რომელიც მის საკვებ მასალას შეიცავს	10. დახარისხებული
ლ.	ამოსვლა, მიწის ზედაპირზე ამოჩენა (მცენარისა)	11. მწკრივი
მ.	მოფანტვა, მოყრა	12. კონდიცია

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ტექსტის პირველ აბზაცში ახსნილია.

- ა) როგორ ვითარდება თესლი;
- ბ) რა არის თესლი;
- გ) რისთვის გამოიყენება თესლი.

აზროვნობა

როგორი უნდა იყოს თესლი

- ა) ჯანსაღი, ლამაზი და მსხვილი;
- ბ) მინარევების მქონე;
- გ) სუფთა, ჯანსაღი და მსხვილი.

თუ წვრილია თესლი:

- ა) მიწაში ღრმად უნდა დაითესოს;
- ბ) ზედაპირულად უნდა დაითესოს;
- გ) საშუალო სიღრმეზე უნდა დაითესოს.

თესლი აღმოცენების უნარს კარგავს, – ეს ნიშნავს:

- ა) თვისებებს კარგავს;
- ბ) მისგან მცენარე არ ამოვა;
- გ) სასარგებლო უნარებს კარგავს.

თესლი შენახვამდე უნდა იყოს:

- ა) სითბოში;
- ბ) გაწმენდილი;
- გ) სიცივეში.

1.3. მოცემული კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	ფაქტორებია მნიშვნელოვანი თესლის აღმოცენებისთვის?
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- თესლი
- თესლის ხარისხი
- სათესლე მასალა
- წვრილი
- მსხვილი

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მაღალი და ხარისხიანი მოსავლის მისაღებად დიდი მნიშვნელობა აქვს:	
თესლი უნდა იყოს:	
შენახვამდე თესლი უნდა იყოს:	
თესვა შეიძლება ორნაირად:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

თესლი შედგება მომავალი მცენარე..... ჩანასახ..... და მისთვის საჭირო საკვებ.....
 ზღვრ..... იქით თესლ....., როგორც მასალა, გამოუსადეგარია
 არახელსაყრელი შენახვის პირობებ..... თესლი ვარგავს აღმოცენებ..... უნარს
 თესლ..... აღმოცენება დამოკიდებულია სხვადასხვა ფაქტორ.....
 მსუბუქ ნიადაგებ..... თესლი უფრო ღრმა..... ითესება, ვიდრე მძიმე.....

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული გზნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

ვთესავდი	მოსავალს
ვიღებდი	ყანაში
ვმუშაობ	მცენარე
აღმოცენდა	თესლს

1.8. შეაერთეთ წინადადებები:

თესლი განაყოფიერების შემდეგ
 არახელსაყრელი შენახვის პირობებში
 თესლის აღმოცენება დამოკიდებულია
 თესლი შედგება მომავალი მცენარის

თესლი კარგავს აღმოცენების უნარს
 ვითარდება თესლკვირტიდან
 ჩანასახისა და მისთვის საჭირო საკვებისგან
 თესვის ნორმაზე

1.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

მაღალი და ხარისხიანი მოსავლის მისაღებად დიდი მნიშვნელობა აქვს თესლის ხარისხს	
რაც უფრო წვრილია თესლი, მით უფრო ღრმად უნდა დაითესოს	
თესლი უნდა იყოს სუფთა, მსხვილი და ჯანსაღი.	
თესლი შედგება მომავალი მცენარის ჩანასახისა და მისთვის საჭირო საკვებისგან	
მაღალი და ხარისხიანი მოსავლის მისაღებად დიდი მნიშვნელობა აქვს თავის დროზე და სწორ თესვას	
მნიშვნელობა არა აქვს თესლის ვადას	
ყველა თესლს აქვს ვადის მიხედვით ზღვარი	
შენახვამდე აუცილებელია თესლის შემოწმება	
რაც უფრო მსხვილია თესლი, მით უფრო ზედაპირულად უნდა დაითესოს	

1.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით.

- ვინ რეკავს აგრონომთან?
.....
- რა უნდა მას?
.....
- ვის აინტერესებს თესლის სერტიფიცირების საკითხი?
.....
- ვის უნდა მიმართონ ფერმერმა და მისმა მეგობარმა თესლის სერტიფიცირების მიზნით?
.....
- რას აკეთებს სერტიფიცირების ორგანო?
.....
- სად შეიძლება თესლის ხარისხის დადგენა?
.....

1.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

ფერმერი: ალო, დილა

აგრონომი: დილა

ფერმერი: მჭირდებოდა და თქვენი მომცეს. რაღაცების მინდა.

აგრონომი: დიახ, გისმენთ. რა

ფერმერი: მაინტერესებს, რას სათესლე მასალის? ჩემს მეგობარსაც აინტერესებს.

აგრონომი: სათესლე დამზადება

ფერმერი: დიახ.

აგრონომი: უნდა მიმართოთ ორგანოს. იქ მოგცემენ განაცხადის , რომელსაც შეავსებთ. ამის შემდეგ , თუ როგორ ამზადებთ და აკმაყოფილებს თუ არა ის დადგენილ

ფერმერი: გვაინტერესებს, ასევე, სად ა..... თესლის

აგრონომი:

ფერმერი: დიდი მადლობა!

ფერმერი: არაფრის!

1.12. ააგეთ წინადადებები ჩართული სიტყვების გამოყენებით:

- ერთი მხრივ
- მეორე მხრივ
- ამგვარად
- ამასთან
- ცხადია
- რასაკვირველია
- რა თქმა უნდა
- მგონი
- ალბათ

1.13. შეავსეთ ცხრილი.

ახლანდელი დრო			თესავს
წარსული უწყვეტელი		თესავდი	
მომავალი დრო	დავთესავ		
წარსული წყვეტილი			დათესა

სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი		დათესო	
პირველი თურმეობითი	დამითესავს		

1.14. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

თესლი, თესლის ხარისხი, მცენარის ჩანასახი, მსხვილი, წვრილი, სათესლე მასალა, გამოუსადეგარი, აღმოცენების უნარი, მწკრივში თესვა, მობნევა, თესლკვირტი, სხვადასხვა.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.15. მოცემული ნახატების მიხედვით მოიფიქრეთ ისტორიები:

გამოიყენეთ სიტყვები:

- ყვავილი უკვე გაიზარდა
- შარშან დათესა
- დაინტერესებულია თესვისა და რგვის საკითხებით
- კონსულტაცია სჭირდება
- ამიტომ
- შეხვედრაზე წავიდა
- პროფესიონალის დახმარება აუცილებელია
- ბედნიერია
- ყოველ დღით აცილებს
- პაპა და შვილიშვილი
- თესლი
- ბევრი დრო სჭირდება

1.16. დაწერეთ თემა: **თესლი და მცენარე**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.17. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატით, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: გ - ნ

ა.	გამძლე, ვინც/რაც მძიმე პირობებს უძლებს	1. ჰიბრიდული
ბ.	ბოლოწათლილი წვრილი ხე მიწაში ჩასარჭობად	2. სანერგე
გ.	სივრცე, მოედანი, ადგილი	3. ჩითილი
დ.	მიწა, ნიადაგი; მყარი ზედაფენა მიწისა, ნიადაგისა.	4. აორთქლება
ე.	ჰიბრიდის თვისებისა; ჰიბრიდიზაციით მიღებული	5. ჭივო
ვ.	ადგილი, სადაც ნერგი მოჰყავთ	6. არეალი
ზ.	წყლის დასხმა მცენარისთვის	7. დარგვა
თ.	დედამიწის ქერქის ზედა შრე, რომელშიც მცენარე ფესვებს იდგამს	8. ამტანი
ი.	სათბურში გამოყვანილი ნერგი ერთ- და ორწლიანი კულტურების თესლიდან	9. ნიადაგი
კ.	ორთქლად ქცევა	10. გრუნტი
ლ.	მცენარის (ჩვეულებისამებრ, ფესვიანი ძირით) მიწაში ჩასობა, ჩაყრა	11. მორწყვა

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ტექსტის პირველ აბზაცში მითითებულია:

- ა) რა მანძილით უნდა დავაშოროთ ნერგები ერთმანეთს.
- ბ) რა მნიშვნელობა აქვს მწვანე საფარს ადამიანის ცხოვრებაში.
- გ) რომელ სემონზე უკეთესი ხის დარგვა.

მცენარემ რომ გაიხაროს:

- ა) ნიადაგი გულდასმით უნდა მორწყა
- ბ) ნიადაგი კარგად უნდა გააფხვიერო
- გ) აუცილებელია ხარისხიანი სარგავი მასალა

ნერგების მოპოვება შესაძლებელია:

- ა) სპეციალურ სანერგეებში
- ბ) მაღაზიებში
- გ) სათბურებში

ნერგის დასარგავად საუკეთესო დროა:

- ა) ადრე შემოდგომა და გვიანი გაზაფხული
- ბ) გვიანი შემოდგომა და გვიანი გაზაფხული
- გ) გვიანი შემოდგომა და ადრე გაზაფხული

ტექსტში არ არის საუბარი იმაზე,

- ა) რა მნიშვნელობა აქვს მწვანე საფარს
- ბ) როგორ დავრგოთ ნერგი
- გ) როგორ უნდა გააფხვიერო მიწა ნერგის დარგვამდე

შუადღისას ნერგის მორწყვა არასასურველია, რადგან

- ა) ამ დროს მიწა ჯერ ისევ სველია
- ბ) აორთქლებულმა წყალმა შესაძლებელია ფესვები დააზიანოს
- გ) წყალი ორთქლდება და მიწა მშრალი რჩება

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	შეიძლება ნერგების შექმნა?
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- ნერგი
- ჩითილი.....
- სარგავი მასალა
- დარგვის წესები
- მზიანი ადგილი

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მცენარე ადამიანს აძლევს:	
მოსარწყავად უკეთესი დროა:	
ნერგის დასარგავად საუკეთესო დროა:	
მცხუნვარე მზის ქვეშ აორთქლებულმა წყალმა შეიძლება ნერგის ფესვები:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მცენარე ადამიან..... აძლევს ყველაფერ.....
 აუცილებელია დარგვ.... წესებ..... გათვალისწინება.
 ზაფხულ..... ხე უფრო ხშირ..... უნდა მოირწყას, ვიდრე შემოდგომა.....
 მცენარ..... მოსარწყავ..... საუკეთესო დროა ადრე დილა ან საღამო
 ნერგ..... ყიდვა შეძლება სპეციალურ სანერგე.....

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული გზნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

ავარჩიოთ	მცენარეები
აძლევს	დილით
არტყია	ჯიში
ირწყვება	ყველაფერს

1.8. შეაერთეთ წინადადებები:

ამისათვის აუცილებელია	აუცილებელია ხშირი მორწყვა
სანერგეში გამოჰყავთ	ნერგის ფესვები დააზიანოს
დარგვის პირველ წელს	ხარისხიანი სარგავი მასალა
აორთქლებულმა წყალმა შეიძლება	სხვადასხვა ჯიშის ჩითილები

1.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

მზიან ადგილას ჩრდილის მოყვარული მცენარეები უნდა დავრგოთ	
ზაფხულში მცენარე უფრო ხშირად უნდა მოირწყას, ვიდრე შემოდგომაზე.	
მზიან ადგილას მზის მოყვარული მცენარეები დავრგოთ	
სპეციალურ სანერგეებში გამოჰყავთ სხვადასხვა ჯიშის ჩითილები	
სხვადასხვა მცენარე განსხვავებულ ნიადაგზე ხარობს	
მორწყვა კარგია შუადღისას	
ნერგის დასარგავად საუკეთესო დროა ზაფხული	
ჩრდილიან ადგილას მზის მოყვარული მცენარეები უნდა დავრგოთ	
ჩითილი მცენარეა, რომელსაც სპეციალურად ზრდიან შემდგომ მუდმივ ადგილზე გადასარგავად	

1.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

რა უნდა ფერმერს?

.....

სად მივიდა ის?

.....

რა იყიდება სპეციალურ სანერგეში?

.....

რა არის აქაური ჩითილის უპირატესობა?

.....

როგორი გამოდგა გასული წლის ჰიბრიდული თესლი?

.....

როდის არის ფერმერი უფრო დაზღვეული?

.....

რა არის გასათვალისწინებელი ჩითილის დარგვისას?

.....

რა შემთხვევაში აქვს ფირმას მიტანის სერვისი?

.....

1.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

ფერმერი: გამარჯობა.

გამყიდველი: გამარჯობა. რით შემოიძლია გემსახუროთ.

ფერმერი: ყიდვა მინდა, მითხრეს რომ აქ

გამყიდველი: დიას, მოხვედით.

ფერმერი: რა ————— აქვს აქ მოყვანილ ჩითილს?

გამყიდველი: ნაადრევი მოსავალი — მზა

ფერმერი: უფრო მეტია?

გამყიდველი: დიას, მეტია და.....

ფერმერი: გასაგებია, ძალიან კარგია, შარშან, ვფიქრობ შეცდომა დაუშვი...

გამყიდველი: გვესმის, ძვირია, თან თუ შესაბამისი ნიადაგი არ აქვს, გარანტიას ვერაზინ მოგცემთ, რომ იქნება, ჩითილის შემთხვევაში უფრო ხართ.

ფერმერი: ყველაზე მნიშვნელოვანი რა არის რაც უნდა გავითვალისწინო ჩითილის

გამყიდველი: ჩითილის, რადგან ეს აადვილებს მისი კონტეინერიდან

ფერმერი: დიდი მადლობა, დღესვე 700 ჩითილს.

გამყიდველი: ამ შემთხვევაში ჩვენ გვაქვს სერვისი, თუ მოისურვებთ?

ფერმერი: აუცილებლად! მომსახურებით, დიდი მადლობა!

1.12. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ჩითილს სპეციალურად ზრდიან სანერგეებში, **რათა** შემდეგ მუდმივ ადგილზე გადარგონ.

მცენარე უნდა მოირწყას დილით, **რათა**

მცენარე უნდა მოირწყას საღამოს, **რათა**

მზის მოყვარული მცენარე უნდა დავრგოთ მზიან ადგილზე, **რათა**

.....

უნდა გავითვალისწინოთ ასევე დარგვის წესები, **რათა**

1.13. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვრგავ		
წარსული უწყვეტელი		რგავდი	
მომავალი დრო	დავრგავ		
წარსული წყვეტილი		დარგე	

სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			დარგოს
პირველი თურმეობითი			დაურგავს

1.14. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი.

მცენარე, საკვები, სამშენებლო მასალა, ჩითილი, წამლები, სარგავი მასალა, ავეჯი, ქაღალდი, საღებავები, ახალგაზრდა მცენარე, მორწყვის წესი, შუადღისას, დილით, საღამოს, აორთქლებული, აზიანებს, ჭიგო...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

წაკითხეთ ლექსი:

ხე დარგე!
 თბილისელი ხარ, შენს თბილისს
 მზის სხივად გადაექარგე,-
 ქორწინების წინ **ხე დარგე,**
 შვილი გეყოლა, **ხე დარგე!**
ხე დარგე, როცა მოიწყენ,
 როცა მოილხენ, **ხე დარგე,-**
 ლელოს გაიტან, **ხე დარგე,**
 კარგ ლექსს რომ დასწერ, **ხე დარგე!**
 თუ ვერ დასწერე, რა უშავს,
 ნურც რას იდარდებ, მეტადრე,
ხის დარგვა ხომ შეგიძლია, შენც ადექი და **ხე დარგე!**

1.15. დაასრულეთ სტრიქონი: „თბილისელი ხარ, შენს თბილისს მზის.....“

- დარად გადაექარგე
- მსგავსად გადაექარგე
- სხივად გადაექარგე

1.16. ლექსის მიხედვით რაზე შეიძლება არ ვიდარდოთ?

აზროვნობა

- ხეს თუ ვერ დავრგავთ.
- თუ ვერ მოვილხენთ.
- ლექსს თუ ვერ დავწერთ.

1.17. ხაზგასმული სიტყვა შეცვალეთ მსგავსი მნიშვნელობის მქონე სიტყვით, შესაბამისი ფორმით:

• „შვილი გეყლა“ _____
ა) შეძენა ბ) მოყვანა გ) დაბადება

• „ნურც რას იდარდებ“ _____
ა) ინაღვლებ ბ) მოიწყენ გ) იხარებ

1.18. ლექსის მიხედვით, როდის უნდა დავრგოთ ხე? (ჩამოთვალეთ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.19. თქვენი აზრით, რატომ არის მნიშვნელოვანი ხის დარგვა, რატომ მოგვიწოდებს ამას ლექსის ავტორი?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.20. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ

სათესი და სარგავი მანქანა-დანადგარები

ნიმუში: ბ – 8

ა.	ნიადაგის გასანოციერებელი ნივთიერება	1. ხნული
ბ.	მიწის მონაკვეთი, ჩვეულებისამებრ, ბარით ან სახნისით მოჭრილი	2. ფარცხი
გ.	მიწის სახნავი იარაღი	3. ბალახი
დ.	პერპენდიკულარული ჰორიზონტალური სიბრტყის მიმართ,— შვეული	4. კულტივატორი
ე.	მცნობით გამოყვანილი მცენარე, _ დამცნობილი	5. სასუქი
ვ.	სასოფლო-სამეურნეო იარაღი ხნულის ბელტის დასაშლელად, მიწის გასაფხვიერებლად და თესლისათვის მიწის მისაყრელად	6. კულტივაცია
ზ.	კულტურულ ნათესში გამორეული ველური მცენარე	7. გუთანა
თ.	სასოფლო-სამეურნეო ან სხვა მანქანა	8. ბელტი
ი.	მოხნული ნიადაგის შემდგომი დასამუშავებელი სასოფლო-სამეურნეო იარაღი ბალახების მოსასპობად ან ნიადაგის გასაფხვიერებლად	9. ვერტიკალური
კ.	მწვანელეროიანი ერთწლოვანი (ან მრავალწლოვანი) მცენარე	10. ნამყენი
ლ.	ნიადაგის დამუშავება კულტივატორით	11. ტრაქტორი
მ.	რაც დახნეს, მოხნეს, _ ნახნავი	12. სარეველა

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

სათეს-სახვნელი დანადგარები

- ა) მოსავლის ხარისხს აფუჭებს
- ბ) ფერმერს თესვის და რგვის პროცესს უადვილებს
- გ) მოსაფარცხად გამოიყენება

ფარცხი გამოიყენება

- ა) ნიადაგის გასაფხვიერებლად
- ბ) ბალახებისგან ნიადაგის გასასუფთავებლად
- გ) ორივე ზევით ჩამოთვლილ შემთხვევაში

ერთწლიანი კულტურების მწკრივში სათესად გამოიყენება

- ა) კულტივატორი
- ბ) სიმინდის სათესი
- გ) გუთანნი

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	გამოიყენება გუთანნი?

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით.

ბელტი

სახენელი იარაღი

სარეველა მცენარეები

გუთანნი

სასუქის შეტანა

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

სასოფლო-სამეურნეო იარაღი გამოიყენება:	
ფარცხი გამოიყენება:	
კულტივატორი გამოიყენება:	
სიმინდის სათესი გამოიყენება:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

აზროვნობა

ჩემი მეგობარი სასოფლო-სამეურნეო იარაღებს..... წარმოების კომპანია..... მუშაობს.
 დიდიდან სადამო..... მიწას ვასუფთავებდით.
 ჩვენს მოსავალ..... ფიქრობ?
 კულტივატორი მუშებს..... უნდა წაეღოთ, მაგრამ არ გავატანე შენ..... ვინახავ.
 მთელი დღე სასოფლო-სამეურნეო იარაღებს..... ვსაუბრობდით.
 ჩვენი გეგმ..... ყველაფერი კარგ..... მიდის!

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

ვაფხვიერებდი	ჰაერი
აღწევს	კულტივატორით
ასუფთავებს	წყლით
ასველებს	ფარცხით

1.8. შეაერთეთ წინადადებები:

დროთა განმავლობაში	მიწის ზედაპირის მოსწორება
არსებობს გუთნის	ფარცხს იყენებენ
ნიადაგის გასაფხვიერებლად	სხვადასხვა სახეობა
კულტივატორის საშუალებით ხდება	ინვენტარი განვითარდა

1.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ზუსტი სათესი ანალოგია სხვა სათესის	
ზუსტი თესვა ეკონომიურია	
გამყიდველი მყიდველს სთავაზობს უნიკალურ სათეს მანქანას	
გაქირავება-დათესვის სერვისით ბევრი რეგიონი სარგებლობს	
ზუსტი სათესი მანქანა ძალიან იაფია	
ზუსტი თესვის შემთხვევაში მცენარე ვითარდება უფრო ჩქარა	
ზუსტი სათესი მანქანა ძალიან ძვირია	
სათესი დანადგარის გაქირავება შესაძლებელია	
ზუსტი თესვისას უფრო მეტი თესლი იხარჯება, ვიდრე სხვა დროს	
სათესი მანქანა სპობს სარეველა მცენარეებს	

მყიდველმა სათესის ყიდვა გადაწყვიტა	
მყიდველმა იყიდა ზუსტი სათესი დანადგარი	
ზუსტი თესვისას მცენარე ნელა იზრდება	
ზუსტი თესვის დანადგარით მსხვილი თესლი ითესება	

1.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით.

რისი შექენა სურს მყიდველს?

.....

რას სთავაზობენ მას?

.....

რაში გამოიხატება ზუსტი სათესის უნიკალურობა?

.....

რატომ ჰქვია მას ზუსტი სათესი?

.....

რა უპირატესობები აქვს ამ მანქანას?

.....

რატომაა ძნელი ამ მანქანის ყიდვა?

.....

რას სთავაზობენ, ვისაც სათესის ყიდვა არ შეუძლია?

.....

რას აპირებს მყიდველი?

.....

1.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

მყიდველი: გამარჯობათ.

გამყიდველი: გამარჯობათ. რით შემოიძლია

მყიდველი: სათესი მინდა. მირჩიეს, თქვენი ფირმისთვის მომემართა.

გამყიდველი: შემოიძლია შემოგთავაზოთსათესი, რომელსაც არ აქვს მსოფლიოში.

მყიდველი: მართლა? რით ?

გამყიდველი: ჩვენი ზუსტი თესვის შესაძლებლობას იძლევა ნებისმიერი, წონისა და თესლისთვის.

მყიდველი: ეს ალბათ თესლის რაოდენობას

გამყიდველი: დიახ, ზუსტი თესვა ზოგავს თესლის და 60%-მდე, ასევე

აზროვნობა

გაგიადვილებთ შემდგომი სამუშაოების ციკლს, – ნათესი აღარ გამოხშირვას, ასევე ადვილდებაგამოწმენდა.

მყიდველი: კიდევ რა ა- აქვს ამ მანქანას?

გამყიდველი: ზუსტი თესვის შემთხვევაში მცენარე ვითარდება უფრო , და მსხვილ და ერთგვაროვან ამასთან, დანადგარი 1-დან 30 მწკრივამდე თესვის შესაძლებლობას იძლევა. სათესებს ასევე შეუძლიათ ჭადრაკისებური სქემით თესვა.

მყიდველი: გასაგებია, ძალიან საინტერესო , მაგრამ, როგორც ჩანს, ეს საკმაოდ სიამოვნებაა.

გამყიდველი: გვესმის, რომ ყველას არა აქვს ამ სათესებისსაშუალება. გავითვალისწინეთ ეს გარემოება და შემოვიღეთ დათესვის სერვისი: ჩვენი სპეციალისტები და საქართველოს ნებისმიერ რეგიონში. უკვე ბევრი რეგიონი ამ მომსახურებით და უზომოდ არიან.

მყიდველი: დიდი ხანია, რაც ეს გაქვთ?

მყიდველი: გასული წლიდან გვაქვს.

მყიდველი: ძალიან კარგი. ჯერჯერობით მეც ამ ვისარგებლებ. დიდი მადლობა!

1.12. შეადგინეთ წინადადებები იქნებნაწილაკისა და მეორე კავშირებითი კომბინაციით:

- იქნებ დამეხმაროთ
- იქნებ მითხრათ
- იქნებ ამიხსნათ
- იქნებ მოხვიდეთ
- იქნებ მომიცოდოთ

1.13. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვხნავ		
წარსული უწყვეტელი		ხნავდი	
მომავალი დრო	მოვხნავ		
წარსული წყვეტილი		მოხანი	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			მოხნას
პირველი თურმეობითი			მოუხნავს

1.14. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარის კვება

ნაწილი I

მცენარის კვებისთვის საჭირო ნივთიერებები

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: ბ – 1

ა.	მცენარის ძირითადი ორგანო, რითაც იგი მიწაშია დამაგრებული და მიწიდან იღებს საზრდოს	1. ჟანგბადი
ბ.	ქიმიური ელემენტი, შედის ჰაერისა და წყლის შემადგენლობაში; აუცილებელია წვისა და სუნთქვისათვის	2. გლუკოზა
გ.	ორგანული ნივთიერების ორგანიზაციის ერთ-ერთი ფორმა, რომელიც საფუძვლად უდევს ცხოველური ან მცენარეული ორგანიზმის აგებულებასა და განვითარებას	3. ფოტოსინთეზი
დ.	მეცნიერულად რამის შესწავლა	4. ტენიანი
ე.	ტკბილი ნივთიერება, რომელიც მოიპოვება მცენარეთა და ცხოველთა ორგანიზმში	5. ხსნარი
ვ.	სხვადასხვა ნივთიერების ერთგვაროვანი თხევადი ნარევი	6. ფესვი
ზ.	ნესტიანი, ნოტიო	7. უჯრედი
თ.	არორგანული ნივთიერებებისაგან ორგანული ნივთიერებების შექმნა, რაც ხდება სინათლის შთანთქმით	8. კვლევა

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მცენარეთა ფიზიოლოგია იკვლევს:

- ა) მცენარის მიერ წყლისა და მინერალის შეთვისებას
- ბ) მცენარის მიერ წყლის შთანთქმას
- გ) მცენარის მიერ მინერალებისა და ენერჯის შთანთქმას

მცენარე იკვებება:

- ა) ფესვური და ფოთლოვანი სისტემით
- ბ) მხოლოდ ფესვური სისტემით.
- გ) საჰაერო და ფესვური სისტემით

მცენარე მზის ენერჯიას შთანთქავს:

- ა) ღეროს უჯრედების საშუალებით
- ბ) ფოთლის უჯრედების საშუალებით
- გ) ფესვური სისტემის საშუალებით

მცენარის ორგანიზმის შემადგენლობაში არის:

- ა) მხოლოდ 75 ქიმიური ელემენტი
- ბ) 75-ზე ნაკლები ქიმიური ელემენტი
- გ) 75-ზე მეტი ქიმიური ელემენტი

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	საშუალებით იკვებება მცენარე?
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

ქიმიური ენერჯია

შთანთქავს სინათლეს

ფიზიოლოგია

წყალი

ელემენტი

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

ფიზიოლოგია იკვლევს:	
ელემენტების შეთვისება დამოკიდებულია:	

ფოტოსინთეზის დროს ფოთლებში წარმოიქმნება:	
მცენარე იკვებება:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მცენარე იკვებება საჰაერო და ფესვური სისტემით..... ;
 მცენარის უჯრედები დიდი ოდენობით..... შთანთქმავს სინათლეს.....;
 წყალ..... მცენარე ნიადაგიდან ფესვების საშუალებით..... იღებს;
 მცენარეული ორგანიზმ..... შემადგენლობა..... ბევრი ქიმიური ელემენტია;
 საკვები ელემენტები..... შეთვისება დამოკიდებულია ნიადაგის ტიპ.....

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

გამოიმუშავეს	გლუკოზად
გადაიქცევა	ფესვებიდან
შთანთქმავს	საკვებს
იღებს	სინათლეს

1.8. შეაერთეთ წინადადებები:

მცენარე თვითონ გამოიმუშავეს	ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია
სინათლის ენერჯია გარდაიქმნება	დამოკიდებულია ნიადაგის ტიპზე
წყალი საჭირო საკვებს შორის	ქიმიურ ენერჯიად
საკვები ელემენტების შეთვისება	საკუთარ საკვებს

1.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
მზისგან მომავალი სინათლის ენერჯია გარდაიქმნება არაორგანულ ნივთიერებად	
ფოტოსინთეზის დროს ფოთლებში საკვებთან ერთად ნახშირორჟანგიც წარმოიქმნება	
ფიზიოლოგია იკვლევს მცენარის მიერ წყლისა და მინერალური ნივთიერებების შთანთქმის, ზრდისა და განვითარების პროცესს	
წყალს მცენარე ნიადაგიდან ფესვების საშუალებით იღებს	
მცენარე იკვებება მხოლოდ ფესვური სისტემით	
მცენარის შემადგენლობაში სამოცდათხუთმეტამდე ქიმიური ელემენტია	

მცენარე თვითონ გამოიმუშავებს საკვებს.	
საკვები ელემენტების შეთვისება დამოკიდებულია ბევრ ფაქტორზე, მათ შორის, ნიადაგის ტიპზე	
საკვებ ელემენტს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მცენარის ზრდა-განვითარებაში	

1.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

- რა უნდა ფერმერს?
.....
- ვის მიმართავს ის რჩევისთვის?
.....
- რა პრობლემა აქვს ფერმერს?
.....
- რა შეიძლება იყოს ფერმერის პრობლემის მიზეზი?
.....
- როგორ უნდა გამდიდრდეს ნიადაგი?
.....
- რომელ სასუქს ურჩევს აგრონომი ფერმერს?
.....

1.11. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- ფერმერი:** გამარჯობა!
- აგრონომი:** დილა..... !
- ფერმერი:** თქვენი რჩევა მჭირდება მცენარეების დაკავშირებით.
- აგრონომი:** მზად ვარ
- ფერმერი:** უნიკალური მცენარეები თავიდან კარგად გაიხარეს, მაგრამ ახლა ვფიქრობ, რომ თანდათან
- აგრონომი:** შეიძლება რომელიმე საკვები ნივთიერება
- ფერმერი:** ვიცი, რომ მნიშვნელოვანი მცენარისთვის, — ყოველდღე
- აგრონომი:** დიახ,მართლაც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკვებია. წესით და რიგით, მცენარე თვითონ გამოიმუშავებს, მაგრამ აუცილებელია ————— და მდიდარი ნიადაგი ჰქონდეს.
- ფერმერი:** შეიძლება ღარიბი? ასეთ შემთხვევაში რა უნდა გავაკეთო?
- აგრონომი:** შეგიძლიათ ნიადაგი..... — კარგია ეგრეთ წოდებული მწვანე სასუქი.
- ფერმერი:** მადლობა რჩევისათვის, აუცილებლად მიწის
- აგრონომი:** წარმატებებს გისურვებთ!
- ფერმერი:** დიდი მადლობა! მომავალ შეხვედრამდე!

1.12. დაწერეთ წინადადებები, სადაც იქნება ერთგვარი წევრები:

ნიმუში: ფიზიოლოგია იკვლევს მცენარის კვების, ზრდისა და განვითარების პროცესს.

1.
2.
3.
4.

1.13. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო/აწმყო	კვებავ	კვებავ	
წარსული უწყვეტელი			
მომავალი დრო		გამოკვებავ	
წარსული წყვეტილი			გამოკვება
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი	გამოკვებო		
პირველი თურმეობითი			გამოუკვებავს

1.14. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, საკვები, წყალი, სასუქი, ფოტოსინთეზი, ნიადაგი, განოციერება, ნივთიერებების შთანთქმა, ენერჯის წყარო, ორგანული ნივთიერება, უჯრედები, ნახშირორჟანგი, ჟანგბადი, გლუკოზა, ფესვები

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.15. წარმოიდგინეთ, რომ გინდათ იყიდოთ მიწის ნაკვეთი, აღწერეთ თქვენი სურვილი:

რას გააკეთებთ ნაყიდ მიწაზე?

რას დარგავთ?

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: თ – 2

ა.	რითაც უნდა შეასხურონ	1. სასუქი
ბ.	მოსავლის რაოდენობა ფართობის ერთეულზე	2. ნაკელი
გ.	ნივთიერების შემადგენლობის გამოკვლევა	3. ტორფი
დ.	ეფექტის მომცემი, სასურველი შედეგის მომცემი, ქმედითი, შედეგიანი	4. ღობა
ე.	ზიანი მოსდის, — ფუჭდება	5. მოსავლიანობა
ვ.	მინერალების შემცველი	6. ორგანული
გ.	ჭაობის მცენარეთა ხრწნის შედეგად წარმოშობილი მკვრივი მასა, იყენებენ სასუქების მისაღებად	7. წაგებიანი
თ.	ცხოველური ძირითადი ორგანული სასუქი	8. შესასხურებელი
ი.	რისამე გარკვეული მოზომილი რაოდენობა.	9. ანალიზი
კ.	მცენარეული ან ცხოველური წარმოშობისა	10. ზიანდება
ლ.	რაც წაგებას, ბარალს იწვევს	11. მინერალური
მ.	ნიადაგის გასანოყიერებელი ნივთიერება	12. ეფექტური

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ადრე მინდვრისა და ბოსტნეული კულტურები

- ა) სპეციალურ პირობებში მოჰყავდათ
- ბ) ბუნებრივ პირობებში მოჰყავდათ
- გ) არაორგანული სასუქებით მოჰყავდათ

სასუქი

- ა) უნდა მიმოფანტონ მიწაზე
- ბ) უნდა შეასხურონ მცენარეებს
- გ) უშუალოდ უნდა მოაყარონ მცენარეს

სასუქის ფართოდ გაბნევა არაეფექტურია, რადგან:

- ა) ზიანდება გარემო
- ბ) დიდი დანახარჯია
- გ) ორივე პასუხი სწორია

თანამედროვე კომპლექსური სასუქები შესაძლებლობას იძლევა:

- ა) ბევრჯერ გამოკვებო მცენარე ფოთლიდან
- ბ) ბევრჯერ გამოკვებო მცენარე მიწიდან
- გ) ერთხელ გამოკვებო მცენარე

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	გახდა აუცილებელი სასუქების გამოყენება?
სად	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- მოსავლიანობა
- საკვები ელემენტი
- სასუქის შეტანა
- წაგებიანი
- დობილება.....

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

საკვები ელემენტებს მცენარე ითვისებს:	
სასუქის სახეებია:	
სასუქის ფართოდ გაბნევა:	
საკვები ელემენტების არასწორმა დობილებამ შეიძლება:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

ადრე მინდვრი..... და ბოსტნეული კულტურები ბუნებრივ პირობებ..... მოჰყავდათ;
 დროთა განმავლობა..... საკვები ელემენტები ნიადაგ..... მცირდება;
 სასუქ..... ფართო..... გაბნევა არაეფექტურია;
 ფოთლ..... სასუქ..... მიწოდება ხდება სპეციალური შესასხურებელი მანქანებ.....
 არასწორ..... ღობირება..... შეიძლება შეამციროს მოსავლიანობა.

1.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

შემქონდა	საკვები
მცირდება	სასუქი
იზრდება	გარემო
ზიანდება	მოსავალი

1.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

ის გუშინ ბევრს (იმუშავა, მუშაობდა)
 მათ დილით ყანაში დიდხანს (მუშაობდნენ, იმუშავეს)
 ბიჭებს გუშინ სალამოს ორგანული სასუქი (შეუტანიათ, შეიტანეს)
 ჩემი მეგობარი შარშან ამ დროს ხეებს (დარგო, რგავდა)
 ნიკამ თავის მოგებიან ბიზნესზე ბევრი (უფიქრია, იფიქრა)

1.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

ადრე მინდვრისა და ბოსტნეული	საკვები ელემენტები ნიადაგში მცირდება
აუცილებელი გახდა	გაბნევა არაეფექტურია
დროთა განმავლობაში	კულტურები ბუნებრივ პირობებში მოჰყავდათ
სასუქის ფართოდ	ქიმიური სასუქების გამოყენება

1.10. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
სასუქი შეაქვთ მხოლოდ იმ ადგილებში, სადაც უშუალოდ მცენარეა	
სასუქის არასწორმა ღობირებამ შეიძლება გააუმჯობესოს ხარისხი	
ქიმიური სასუქების გამოყენება მოსახლეობის ზრდის გამო მოხდა	

სასუქის დოზების დადგენა ხდება კლიმატის ანალიზის შედეგად	
შესაძლებელია მრავალჯერადად განხორციელდეს მცენარის კვება ფოთლიდან	
ნაკელი ორგანული სასუქია	
ფოთლიდან სასუქის მიწოდება ხდება სპეციალური შესასხურებელი მანქანით	
სასუქის შეტანის ბევრი მეთოდი არსებობს	
დროთა განმავლობაში საკვები ელემენტები ნიადაგში იზრდება	
ნაცარი მინერალური სასუქია	
მცენარემ სასუქი შეიძლება მიიღოს ფოთლიდან	

1.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

რა სურს ფერმერს?

.....

რითი იწყება სასუქის მომზადების პროცედურა?

.....

რატომ უნდა მოთავსდეს ნაკელი კასრში?

.....

რა პროპორციით უნდა გაურიონ წყალი და ნაკელი?

.....

რითი მთავრდება პროცედურა?

.....

როდის ჯობია სასუქის შესხურება?

.....

რატომ სჯობია შესხურება გრილ ამინდში?

.....

1.12. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ დიალოგი და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

ფერმერი: ორგანული მომზადება მინდა და იქნებ დამეხმაროთ.

აგრონომი: სიამოვნებით

ფერმერი: რით დავიწყეთ?

აგრონომი: დაიწყეთ იმით, რომ ჩაიცვით და გაიკეთეთ პირბადე.

ფერმერი: დიას.

აგრონომი: ახალი ნაკელი ნიჩბით ტომარაში. მოათავსეთ კასრში, რათა ზედმეტი წვენი გაუვიდეს.

ფერმერი: გასაგებია.

აზროვნობა

აგრონომი: ამის მერე აიღეთ და ნაკელი პროპორციით 4 — 6/1; აურიეთ კარგად.

ფერმერი: შემდეგ?

აგრონომი: გადაიტანეთ ვედროში და ნარევი შეიტანეთ ფესვში.

ფერმერი: სულ ეს არის?

აგრონომი: დიახ. ამის მერე გარეცხეთ ვედრო. გაიხადეთ ხელთათმანი და ხელი.

ფერმერი: სასუქის შესხურება სიგრილეში, ჯობია, ასე არ არის?

აგრონომი: დიახ. სასუქის შესხურება ყველაზე ეფექტურია გრილ, ამინდში, დილით ადრე ან საღამოს; ამით მცენარის დაწვასაც აცილებთ თავიდან. გარდა ამისა, მაქსიმალური ეფექტის მისაღწევად აუცილებელია გაშრეს ნელა, რათა ფოთლებმა მოასწროს მისი შეწოვა.

ფერმერი: დიდი მადლობა.

აგრონომი: არაფრის.

1.13. დაწერეთ წინადადებები, სადაც იქნება ინსტრუქტაჟის (ბრძანების) ფორმები. გამოიყენეთ ეს ან სხვა ფორმები თქვენი სურვილის მიხედვით: შეიტანეთ, გაამდიდრეთ, დაყარეთ, შეასხურეთ, მოაბნეთ, დაადგინეთ...

ნიმუში: დაიწყეთ იმით, რომ ჩაიცვით ხელთათმანი და გაიკეთეთ პირბადე.

.....

.....

.....

.....

1.14. შეავსეთ ცხრილი:

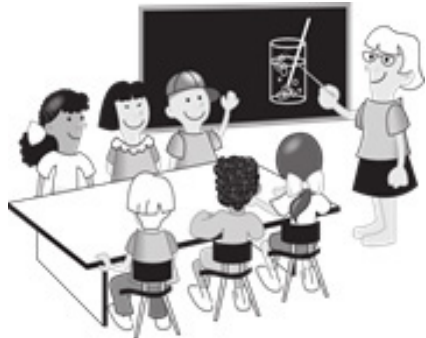
ახლანდელი დრო	ვყრი		ყრის
წარსული უწყვეტელი		ყრიდი	
მომავალი დრო	დავყრი		
წარსული წყვეტილი		დაყარე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			დაყაროს
პირველი თურმეობითი			

1.15. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

საკვები სასუქის შეტანა ნიადაგი მინერალური სასუქი ორგანული სასუქი
ფესვი ფოთოლი მრავალჯერადი წაგებიანი შესასხურებელი მანქანა
ფართოდ გაბნევა ზიანდება ანალიზი ხარისხი

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.16. მოცემული ნახატების მიხედვით მოიფიქრეთ დიალოგები:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

გამოიყენეთ ეს და სხვა ფრაზები/სიტყვები:

- დილა მშვიდობისა.
- როგორ გეძინა?
- რა მშვიდი დილაა!
- ჩვენი გაკვეთილის თემაა: ორგანული სასუქები

აზროვნობა

- ვინ გამოიგონა?
- მე მაქვს ინფორმაცია
- ხელოვნური ნარევი
- ორგანული
- არაორგანული
- ყოველ დღით ვრწყავ

1.17. წარმოიდგინეთ, რომ მეგობარმა გთხოვათ ასწავლოთ, როგორ მოამზადოს ორგანული სასუქი. მოსმენილი დიალოგის მიხედვით დაუწერეთ ინსტრუქცია: ორგანული სასუქის მომზადება და შეტანის წესები.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატი, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

ნაწილი III

გარემოს დაცვის რეგულაცია სასუქების გამოყენებისას

3.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: 8 – 11

ა.	მომწამლავი, შხამიანი	1. აქროლება
ბ.	რაც რაციონალური არ არის, – მიზანშეუწონელი, უსაფუძვლო, უსარგებლო	2. პესტიციდი
გ.	მომეტებული, ზომაზე მეტი	3. ეკოსისტემა
დ.	ნორმატივის სახისა	4. ტოქსიკური
ე.	წყალში (ზღვაში, ტბაში...) შეჭრილი ხმელეთი	5. არარაციონალური
ვ.	მიკროსკოპული უმარტივესი მცენარე ან ცხოველი, რომელიც მხოლოდ მიკროსკოპით შეიძლება დავანახოთ, — მიკროორგანიზმი	6. ჭარბი
ზ.	პოტენციის, შესაძლებლობის სახით არსებული	7. ეროზია
თ.	ქიმიური ნაერთები, რომელსაც იყენებენ მცენარეთა მავნებლების წინააღმდეგ საბრძოლველად	8. ნორმატიული
ი.	მცენარის დამახასიათებელი, მცენარისა, მცენარისაგან მომდინარე	9. ყურე
კ.	ეკოლოგიური სისტემა	10. მიკრობი
ლ.	აიროვან (გაზისებრ) ნივთიერებად ქცევა, – ააირება, აორთქლება	11. პოტენციური
მ.	წყლის მიერ მიწის ზედაპირის ნგრევა და ჩამორეცხვა.	12. მცენარეული

3.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

სასუქის გამოყენება გამართლებულია, თუ მას:

- ა) დიდი რაოდენობით გამოვიყენებთ
- ბ) სწორად გამოვიყენებთ;
- გ) მცირე რაოდენობით გამოვიყენებთ.

ქიმიური მრეწველობა:

- ა) გარემოს აბინძურებს;
- ბ) გარემოს ასუფთავებს;
- გ) არანაირ გავლენას არ ახდენს გარემოზე.

პესტიციდი:

- ა) ქიმიური ნაერთია;
- ბ) ბიოლოგიური ნაერთია;
- გ) ორგანული ნაერთია.

საქართველოში გარემოს დაცვა

- ა) არ რეგულირდება;
- ბ) რეგულირდება ზეპირი შეთანხმებით;
- გ) რეგულირდება ნორმატიული დოკუმენტებით.

3.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	შეიძლება იყოს ატმოსფეროს დაბინძურების მიზეზი?
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

3.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- გარემოს დაბინძურება
- ზარალი
- მოწამვლა
- აზოტიანი სასუქი
- პესტიციდები

3.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

სასუქების არარაციონალური გამოყენების შემთხვევაში:	
ტოქსიკური ნივთიერებები გროვდება:	
გარემოს დაბინძურება მინერალური და ორგანული სასუქებით შეიძლება მოხდეს:	
პესტიციდები პოტენციურად საშიშია, რადგან:	

3.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

სასუქები..... გამოყენება გამართლებულია მემცენარეობ..... პროდუქტების ზრდის საქმე.....
 არარაციონალურ..... გამოყენებისას საკვები ელემენტები ეკოსისტემა..... ჭარბ..... შედის
 ტოქსიკური ნივთიერებები..... გროვდება მცენარეულ პროდუქტებ.....
 პესტიციდი..... არის სხვადასხვა სახის ქიმიურ.... ნაერთი
 მსოფლიო..... გარემოს დაბინძურებ..... მხრივ ქიმიურ მრეწველობა..... მეოთხე ადგილი უკავია

3.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

აბინძურებს	სუნი
გამოიწვია	პროდუქტებში
გროვდება	გავლენა
მოახდინა	გარემოს

3.8. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

მინერალური სასუქები ეკონომიკურად ძლიერდება სასუქების უარყოფითი ტოქსიკური ნივთიერებები გროვდება პესტიციდების გამოყენებამ შეიძლება	მიგვიყვანოს არასასურველ შედეგამდე გამართლებული და უსაფრთხო ღონისძიებაა გავლენა მიღებული მოსავლის რაოდენობაზე მცენარეულ პროდუქტებში
--	--

3.9. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
მინერალური სასუქების არარაციონალური გამოყენებისას გვაქვს ეკონომიკური ზარალი	
ტოქსიკური გაზებით ატმოსფეროს გაჭუჭყიანება შეიძლება გამოიწვიოს ნაკელმაც	
მინერალური სასუქების არარაციონალურ გამოყენებას ხშირად ცოცხალი არსებების მოწამვლა მოჰყვება	
გარემოს დაბინძურება სასუქებით შეიძლება მოხდეს გადაზიდვის დროს	
პესტიციდი მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებაა, რომელიც სპობს მწერებს	
მინერალური სასუქები ეკონომიკურად გაუმართლებელი ღონისძიებაა	
შეტანილი სასუქები შეიძლება დაიკარგოს ქარისმიერი ეროზიის შედეგად	
მინერალური სასუქების არარაციონალური გამოყენებისას იზრდება მოსავლის რაოდენობა	
გარემოს დაბინძურების მხრივ ქიმიური მრეწველობა ერთ-ერთი გამორჩეულია	

3.10. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

ვინ არის დემურ ბაბუხაძია?

.....

რა არის ბიოჰუმუსი?

.....

რა როლი აქვს ჭიაყელას სასუქის მომზადებაში?

.....

რა შემთხვევაში გარდაიქმნება სასარგებლო ხილ-ბოსტნეული მავნე პროდუქტად?

.....

ჩამოთვალეთ უსაფრთხო სასუქები:

.....

როდის შეიძლება მოხდეს ქიმიური რეაქცია?

.....

რატომ არის განსაკუთრებით საფრთხილო ამოტი?

.....

რა საფრთხეები შეიძლება შეუქმნას სასუქმა გარემოს, ადამიანებს?

.....

3.11. მოსმენილი ტექსტის მიხედვით შექმენით ინსტრუქცია, დაწერეთ რჩევები და წესები:

1.რჩევა:	2.რჩევა:	3.რჩევა:
4.წესი:	5.წესი:	6.წესი:

3.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	

დემურ ბაბუხაძე	რა უპასუხა?
1.	
2.	

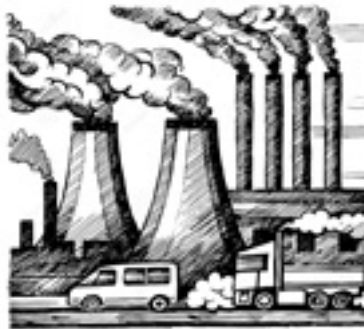
3.1.3 კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- რომელია სასუქები?
- ეკოლოგიურად ყველაზე უსაფრთხოა მწვანე სასუქები, ანუ, თანაც, მათი გამოყენება ზრდის არა მარტო ნიადაგის , არამედ თითქმის ყველა სასოფლო-სამეურნეო მოსავლიანობას.
- სად იძლევა სიდერატები უფრო მოსავალს?
- სიდერატები უფრო მაღალ ეფექტს იძლევა არასაკმარისი მქონე მიწებზე.
- რომელია საუკეთესო ორგანული სასუქი?
- საუკეთესო ორგანული სასუქია. მის დამზადებაში მონაწილეობენ ჭიაყელები. ერთი ჭიაყელა დღე-ღამის განმავლობაში 500 გრამ ორგანულ ნარჩენს.
- რომელ სასუქთან უნდა ვიყოთ განსაკუთრებით ფრთხილად?
- საკვები ნივთიერებებიდან განსაკუთრებული საჭირო ამოტთან, რომელიც გვხვდება ფორმით და შეიძლება დაიკარგოს. როცა სასუქი სხვა შედის კონტაქტში, შეიძლება მოხდეს რეაქცია.
- ასეთი რეაქციებისას მაღალი ტემპერატურა...
- დიახ და მას შეუძლია ხანძრის გამოწვევა.
- სხვა შეიძლება შეექმნას სასუქის გამო ადამიანსა და გარემოს?
- ტომრის სასუქი შეიძლება მოხვდეს ქუჩებსა და მოედნებზე, რაც დაუშვებელია. გზაზე ან ეზოს მოედანზე მოხვედრილი სასუქი მაშინვე უნდა აიკრიფოს. სასუქი ინახება პლასტმასის ცისტერნებში. ცისტერნაში არსებული თხევადმა სასუქმა შეიძლება და მოხვდეს ნიადაგში ან კანალიზაციაში.
- რა რეკომენდაციები არსებობს სასუქის შენახვასთან დაკავშირებით?
- სასუქი და სხვა დამხმარე ნივთიერებები უნდა შეინახოთ სათავსოში. არასოდეს არ უნდა ერთმანეთს. უნდა დაიცვათ სასუქი სინათლის ღია წყაროების, და ცეცხლისაგან.

3.14. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვიყენებ		
წარსული უწყვეტელი		იყენებდი	
მომავალი დრო	გამოვიყენებ		
წარსული წყვეტილი		გამოიყენე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			გამოყენოს
პირველი თურმეობითი			გამოუყენებია

3.15. დააკვირდით და აღწერეთ რა არის მოცემული ნახატებზე? ეკოლოგიის თემატიკაზე დაწერეთ მიმართვა, წარმოიდგინეთ, რომ თქვენს მიმართვას წაიკითხავს მთელი მსოფლიო, რას მოუწოდებდით ადამიანებს?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

გამოიყენეთ ფრაზები/სიტყვები:

- ეკოლოგიური კატასტროფა
- გარემოს დაბინძურება
- მდინარის დაბინძურება

- ჰაერის დაბინძურება
- ქარხნები, რომლებიც აბინძურებს ჰაერს
- მომწამლავი ნივთიერება.
- მომწამვლელი ხდება საკვები
- არ დაყარო ნაგავი ბუნებაში
- დაიცავი
- გაუფრთხილდი

3.16. უყურეთ ვიდეორგოლს: „MAN“ (ქვემოთ მოცემულია ლინკი), გამართეთ დისკუსია:

- რისი თქმა უნდოდა ამით ვიდეოს ავტორს?
- რა გრძნობა დაგეუფლათ ყურებისას?
- არის თუ არა ეკოლოგიური პრობლემები საქართველოში? მსოფლიოში?
- როგორ უნდა გადაიჭრას პრობლემები?

<https://www.youtube.com/watch?v=WfGMYdalCIU>

3.17. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატი, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: დ - 11

ა.	ორგანიზმი, რომელიც, ჩვეულებრივ, ერთ ადგილზე დამკვიდრებული ვითარდება; მეტწილად შედგება სამი ნაწილისგან: ფესვებისა, ტანისა და ფოთლებისაგან	1. მემცენარეობა
ბ.	ვინც მემცენარეობას მისდევს	2. ბაზარი
გ.	აგრონომიის დარგი, რომელიც შეისწავლის სასოფლო-სამეურნეო მცენარეების მოვლა-გაშენებას	3. ფერმერი
დ.	მიწის ნაკვეთი, სადაც მოჰყავთ მწვანილი და ბოსტნეული	4. სელექცია
ე.	სურსათით ვაჭრობისათვის განკუთვნილი ადგილი	5. ჰავა
ვ.	მემცენარე, რომელიც პროდუქტს მარტო თავისი ოჯახისათვის კი არ აწარმოებს, არამედ ბაზარზეც გააქვს	6. მეხილე
ზ.	ხელოვნური გზით ჯიშების გაუმჯობესება ან ახალი ჯიშების გამოყვანა	7. მოხვნა
თ.	მეხილეობის სპეციალისტი	8. ჩითილი
ი.	კლიმატი	9. გუბდება
კ.	გუბედ დგება, გუბედ იქცევა (წყალი...)	10. მემცენარე
ლ.	სათბურში გამოყვანილი ნერგი ერთ- და ორწლიანი კულტურების თესლიდან	11. ბოსტანი
მ.	სახვინელი იარაღით მიწის დამუშავება	12. მცენარე

2. დაუკავშირეთ ერთმანეთს სინონიმები:

კლიმატი	მხოლოდ
გაუადვილა	ყველაზე კარგი
თავისი	შეუმსუბუქა
მარტო	ჰავა
საუკეთესო	საკუთარი

3. დაუკავშირეთ ერთმანეთს ანტონიმები:

დაცული	გალარიბება
კულტურული	გაურთულა
ხარისხიანი	მკვდარი
გამდიდრება	უხარისხო
გაუადვილა	დაუცველი
ცოცხალი	ველური

4. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ნერგის დასარგავად საუკეთესო დროა

- ა) ზამთარი;
- ბ) ზაფხული;
- გ) შემოდგომა.

ყველა კულტურული მცენარე:

- ა) ნახევრადველური ჯიშებისგანაა მიღებული;
- ბ) კულტურული ჯიშებისგანაა მიღებული;
- გ) ველური ჯიშებისგანაა მიღებული.

ბაღის გაშენებისას გასათვალისწინებელია:

- ა) მეზობლების აზრი;
- ბ) ნიადაგის თვისებები;
- გ) ბუნების სილამაზე.

თანამედროვე ინვენტარმა ადამიანის საქმიანობა:

- ა) უფრო ადვილი გახადა;
- ბ) უფრო ძნელი გახადა;
- გ) უინტერესო გახადა

5. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	ორგანიზმია მცენარე?
რისი	
რატომ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
სად?	

6. ამოიწერეთ ტექსტიდან თქვენთვის უცნობი სიტყვები და მოიძიეთ მათი განმარტებები ლექსიკონებში:

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____

7. ახალი სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებები:

8. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

ხეხილის ნაკვეთის შერჩევასას გასათვალისწინებელია:	
საბაღე ნაკვეთის მომზადებისას დიდი მნიშვნელობა აქვს:	
მცენარე არის ცოცხალი ორგანიზმი, რომელიც:	
ხარისხიანი მოსავლის მისაღებად მნიშვნელოვანია:	

9. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო დაბოლოებები:

ფერმერი პროდუქტ..... მარტო თავისი ოჯახის..... კი არ აწარმოებ.....
 ღროთა განმავლობა..... ინვენტარი და მანქანა-დანადგარ..... განვითარდა
 უმჯობესია ნაკვეთი შეირჩეს ქარებ..... ბუნებრივად დაცულ ადგილ.....
 მეხილე..... უნდა მოაგვაროს სარწყავი წყლ..... საკითხი
 ამ ადგილებ..... აუცილებელია სადრენაჟო ქსელ..... მოწყობა

10. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სიტყვები:

გუბდება	ბაზარზე
სჭირდება	წყალი
გააქვს	პროდუქტს
აწარმოებს	მოვლა

11. მოისმინეთ ინტერვიუ და უპასუხეთ კითხვებს:

რა ექსპერიმენტი ჩაატარა ილია ქორიძემ?

.....

რატომ ჩაატარა ექსპერიმენტი ილია ქორიძემ?

.....

როგორ გააბრაზეს შვილიშვილებმა ილია ქორიძე?

.....

როდის ამცნობენ ხეხილს?

.....

რატომ იქნება წელს კვიის მოსავალი უკეთესი, ვიდრე შარშან იყო?

.....

როგორ ეხმარებიან ილია ქორიძეს შვილიშვილები?

.....

12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა პკითხა?
1.	
2.	

ილია ქორიძემ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

13. მოისმინეთ დიალოგი და შეასრულეთ დავალება:

მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისი +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ილია ქორიძეს ეზოში აქვს ხე, რომელიც ვაშლატამასაც ისხამს და ქლიავსაც	
გასულ წელს კივის მოსავალი უკეთესი იყო	
მცნობა ზაფხულშიც შეიძლება	
ილია ქორიძე თავისი მცენარეებისთვის სასუქებს არ იყენებს	
ილია ქორიძეს შვილიშვილები ეხმარებიან	
ერთ ხეს შეიძლება სამი სხვადასხვა ხილი ესხას	
წელს კივის მოსავალი კარგი იქნება	

14. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

საზრიანი მებაღე

ილია ქორიძემ წლების წინ გაახარა გურიიდან ჩამოტანილი რამდენიმე კივის ძირი. მას ეზოში ისეთი ხეებიც აქვს, რომლებზეც რამდენიმე სახის ხეხილია დამცნობილი...

- თქვენს ეზოში არის ხეხილი, რომელზეც და ქლიავი ხარობს. ისინი ერთმანეთზე დაამცნეთ?
- კი, ექსპერიმენტი ჩავატარე. ეს უფრო ადგილის გამო გავაკეთე, პატარა ეზო მაქვს. როცა ერთი ძირი ხეხილი დავრგე, ვიფიქრე, მოდი, მასზე მეორეს დავამცნობ-მეთქი და ხეხილი შევარჩიე. ორივემ გაიხარა. ხომ ხედავთ, როგორ ასხია?
- როდის დაამცნეთ?
- 4 წლის წინ დავამცნე.
- თბილისში ასეთი სხვაგანაც მინახავს, ოღონდ ერთ ხეზე ვაშლი და ვაშლატამა. იქვე ისეთი ხეც იდგა, სამი სხვადასხვა ხილის ნაყოფი ესხა...

- მეც მქონდა ასეთი ხე, მაგრამ გაზაფხულზე რომ იყვავილა, შვილიშვილებმა ჩამოყარეს. გაზაფხულზე, მაგრამ რას ვიზამდი... სწორედ სამი სხვადასხვა ძირი მქონდა იმ ხეზე
- მცენარის დრო აგვისტოშია, არა?
- აგვისტოს რამდენიმე დღით ადრეც შეიძლება და სექტემბრის დასაწყისშიც.
- წლებულს თქვენს კვირის მოსავალს კარგი პირი უჩანს.
- კი, ზამთარში ყინვები არ იყო და ამიტომ უკეთესი იქნება. შარშან სწორედ ყინვების გამო გამიფუჭდა.
- ნამყენ მცენარეებს დიდი სჭირდება?
- ადგილი და ნიადაგი სწორად უნდა შეირჩეს.
- რას იყენებთ?
- წელიწადში ან ორ წელიწადში ერთხელ თითო ძირს თითო ვედრო ვუყრი და ჰყოფნის.
- მართლაც ძალიან პატარა ეზოა და მაინც ყველაფერი ხარობს.
- მთავარი თუ დამავიწყდა, შვილიშვილები მასხენებენ და თვითონაც

15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვამცნობ		
წარსული უწყვეტელი		ამცნობდი	
მომავალი დრო	დავამცნობ		
წარსული წყვეტილი		დაამცნე	დაამცნო
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			
პირველი თურმეობითი			დაუმცნია

16. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატი, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

მოისმინეთ!

1. უპასუხეთ კითხვებს.

(5 ქულა)

- 1. რა ღირს ფისტის ნერვი?
- 2. სად შეიძლება ფისტის ნერვის ყიდვა?
- 3. რამდენ ნერვს მიიღებს მსურველი?
- 4. ყველა მსურველი მიიღებს ნერვს?
- 5. ვის ანიჭებენ უპირატესობას ნერვების გადაცემისას?

2. გახაზეთ სწორი პასუხი:

(3 ქულა)

ა) ფისტა არის:

- კაკალი
- თხილი
- ატმის კურკა
- ვაშლის კურკა

ბ) ფისტის ასოციაციის მიზანია:

- ფისტის გაყიდვა
- ფისტის ჭამა
- ფისტის მოყვანა
- ფისტის კულტურის დანერგვის ხელშეწყობა

გ) ასოციაცია ფისტის ნერვებს გასცემს:

- იაფად
- ძვირად
- უფასოდ
- მისაღებ ფასში

3. მოსმენილი ტექსტის მიხედვით მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით შესაბამისი სიტყვები სათანადო ფორმით:

(4 ქულა)

ასოციაცია	ნერვების	კაკალი	ფისტის	მსურველები
-----------	----------	--------	--------	------------

- 1. ჩვენი მიზანია საქართველოში კულტურის დანერგვის ხელშეწყობა.
- 2. გაზაფხულიდან მსურველები კვლავ შეიძლება ფისტის უფასოდ მიღებას.

3. განიხილავს და გადაწყვეტს, ვისზე გასცეს ნერგი.
4. ფისტა არის მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ძვირადღირებული

4. შეარჩიეთ და მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით შესაბამისი სიტყვები სათანადო ფორმით (8 ქულა)

ჯიშები აწარმოებს ხელოვნური გუთანის ფესვები მემცენარეობა ჩითილები სათესი

1. უზრუნველყოფს სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოყვანას;
2. სელექციური მუშაობის მიზანია კულტურულ მცენარეთა მიღება;
3. ფერმერი პროდუქტს მარტო თავისი ოჯახისათვის კი არ, არამედ ბაზარზეც გააქვს;
4. ეს ჯიშები ჩამოყალიბებულია ბუნებრივი და სახეობების საფუძველზე, ხალხური სელექციით;
5. სპეციალურ სანერგეებში გამოჰყავთ სხვადასხვა ჯიშის
6. ყველა სახეობა მეტ-ნაკლებად განსხვავდება ერთმანეთისაგან;
7. სიცხეში აორთქლებულმა წყალმა შეიძლება ნერგის გადაახუროს და დააზიანოს;
8. სიმინდის შეუძლია თესვის პარალელურად სასუქიც შეიტანოს ნიადაგში;

5. წარმოდგენილი ვარიანტებიდან შეარჩიეთ და გახაზეთ გამუქებული სიტყვის სინონიმები: (5 ქულა)

1. სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ შეიმუშავა **მორწყვის** პროგრამა

ა) კულტივაციის	ბ) ირიგაციის	გ) კლასიფიკაციის
----------------	--------------	------------------
2. **ძველად** ადამიანები ხელით მუშაობდნენ.

ა) ადრე	ბ) გვიან	გ) მერე
---------	----------	---------
3. ყველა თესლს აქვს ზღვარი **ვადის** მიხედვით

ა) ზომის	ბ) ფერის	გ) დროის
----------	----------	----------
4. ყველა მცენარეს სჭირდება **საზრდო**.

ა) საკვები	ბ) პური	გ) მარილი
------------	---------	-----------
5. მემცენარეობა სოფლის მეურნეობის დარგია, რომელიც **ეფუძნება** ბიოლოგიას

ა) ემყარება	ბ) ეხება	გ) ედრება
-------------	----------	-----------
6. მცენარეთა **კლასიფიკაცია** აადვილებს მათ შესწავლას.

ა) დაჯგუფება	ბ) დამუშავება	დ) სელექცია
--------------	---------------	-------------
7. საქართველოში მეხილეობა, როგორც დამოუკიდებელი დარგი, ყალიბდება XX **საუკუნის** მეორე ნახევრიდან.

ა) ათწლეულის	ბ) ოცწლეულის	გ) ასწლეულის
--------------	--------------	--------------
8. ვახუშტი ბატონიშვილს მოჰყავს ხეხილის საკმაოდ ვრცელი **სია**.

ა) რიგი	ბ) ნუსხა	გ) მწკრივი
---------	----------	------------

აზროვნობა

9. ტექნიკამ ფერმერს **გაუმარტივა** მუშაობა.

- ა) გაურთულა ბ) გაუძნელა გ) გაუმარტივა

10. **უმჯობესი** იქნება, თუ მომავალ წელს აქ ვაშლის ბაღს გავამენებთ.

- ა) უარესი ბ) უკეთესი გ) უძნელესი

6. ჩასვით მრავალწერტილების ადგილას სათანადო ანტონიმები.

(5 ქულა)

- ეს არ არის **ორგანული** სასუქი, ეს არის სასუქი;
- შედარებით ღრმად უნდა დაითესოს **მსხვილი** თესლი, ხოლო ზედაპირულად –
- ეს არის **მსუბუქი** და არა მრეწველობის სფერო;
- ვარაუდობენ, რომ ყველა **კულტურული** მცენარე მცენარეებისგან მოდის;
- ეს არის **დახურული** და არა გრუნტის მცენარე;
- არასწორი დობილება არ **გააუმჯობესებს** მოსავლიანობას, პირიქით, –
- ეს უნდა იყოს არა **მრავალჯერადი**, არამედ აქცია;
- ეს ბიზნესი **წაგებიანი** აღმოჩნდა, არადა თითქოს უნდა ყოფილიყო.
- ეს კი არ **ამარტივებს**, პირიქით, ამ პროცესს.
- ეს **მზის** კი არა, მოყვარული მცენარეა.

7. წინადადებებში ჩასვით ზმნა შესაბამისი ფორმით:

(4 ქულა)

- ეს ნერგები ჩემმა ძმამ----- . (დარგო/რგავდა)
- თამაზი შარშან ტრაქტორზე----- . (იმუშავა/მუშაობდა)
- მცენარე თვითონ----- საკუთარ საკვებს (გამოუმუშავებია/გამოიმუშავებს)
- ადამიანი მცენარისგან----- ბევრ სიკეთეს (იღებს/მიიღო)

8. შეავსეთ ცხრილი:

(6 ქულა)

ახლანდელი დრო	ვამზადებ		
წარსული უწყვეტელი		ამზადებდი	
მომავალი დრო			მოამზადებს
წარსული წყვეტილი	მოვამზადე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			მოამზადლოს
პირველი თურმეობითი		მოგიმზადებია	

9. დაწერეთ თემა: მცენარეები ჩემ გარშემო (სიტყვების აუცილებელი მინიმუმი: 100-120)

(10 ქულა)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

შეფასების კომპონენტები:

1. მსჯელობა	3 ქულა
2. ლექსიკა	3 ქულა
3. თემის ორგანიზება და მოცულობა	2 ქულა
4. გრამატიკა	2 ქულა

პროდუქციის წარმოება სათბურში

ნაწილი I

სათბური. სათბურის კონსტრუქციები

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში:ბ – 1

ა.	მინის ან სხვა მასალისგან გაკეთებული შენობა, სადაც საჭირო პირობების დაცვით ხელოვნურად აშენებენ მცენარეებს	1. დაგროვება
ბ.	აკუმულირება	2. დრენაჟი
გ.	ვენტილაცია	3. ჭარბი
დ.	წყლიანი ადგილის ამოშრობა	4. დატბორილი
ე.	ზომამე მეტი	5. ჭაობი
ვ.	რაც დატბორეს ან დაიტბორა	6. აუმჯობესებს
ზ.	რაც დააჭაობეს ან დაჭაობდა	7. სათბური
თ.	უმჯობესს, უკეთესს ხდის	8. განიავება

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

სათბურის ნორმალური ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია:

- ა) ჰაერის განიავება
- ბ) ხშირი მორწყვა
- გ) ბევრი პესტიციდი

სათბური მცენარეს იცავს

- ა) სიბნელისგან
- ბ) ქარისგან
- გ) სარვევლებისგან

სათბურისთვის არ ვარგა

- ა) ჭაობიანი ადგილი
- ბ) თიხიანი ნიადაგი
- გ) ქვიშიანი ნიადაგი

სათბურში იდეალური პირობებია

- ა) მცენარეების ზრდა-განვითარებისთვის
- ბ) მცენარეების გასაყიდად
- გ) მცენარეების გამოფენისთვის

სათბურის ასაგებად შეიძლება გამოვიყენოთ

- ა) სხვადასხვა მასალა
- ბ) მხოლოდ ალუმინი
- გ) მხოლოდ რკინა.

სადრენაჟო სისტემა

- ა) ხელს უწყობს სათბურიდან ჭარბი წყლის მოშორებას
- ბ) ხელს უშლის სათბურიდან ჭარბი წყლის მოშორებას.
- გ) მიზნად ისახავს სათბურში წყლის დაგროვებას.

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	როგორი მასალისგან აგებენ სათბურს?
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- სათბური
- სადრენაჟო სისტემა
- ვენტილაცია.....
- გარემო პირობები.....
- დაჭაობებული ადგილი

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

სადრენაჟო სისტემა აუმჯობესებს:	
სათბურის აგებისას გასათვალისწინებელია:	
სათბური საშუალებას გვაძლევს:	
არახელსაყრელი ბუნებრივი მოვლენებია:	
სათბურის ასაგებად იყენებენ შემდეგ მასალას:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

სადრენაჟო სისტემა ხელს უწყობს სათბურ..... ჭარბი წყლ..... მოშორებას;
 ძლიერი ქარები ზრდის სითბო..... დანაკარგ.....
 სათბური შენობაა, სადაც ხელოვნურ..... აშენებენ მცენარეებ.....
 სათბურ..... აგებისას გასათვალისწინებელია გაბატონებული ქარებ..... მიმართულება
 სათბურ..... ნორმალური ფუნქციონირებ..... აუცილებელია ვენტილაცია

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

გააშენებს	რეჟიმს
აუმჯობესებს	საფარს
ზრდის	მცენარეებს
აზიანებს	დანაკარგებს

1.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

სადრენაჟო სისტემა ნიადაგის, წყლისა და ჰაერის რეჟიმს (აუმჯობესებს/
 გააუმჯობესა)
 ქარმა სათბურის საფარი (აზიანებს/დააზიანა)
 ძლიერი ქარები სათბურს (გააცივავ/აცივებს)
 სათბურმა მცენარეები უნდა არახელსაყრელი ბუნებრივი მოვლენებისგან (დაიცვა/
 დაიცვას)
 ის სათბურში ხელოვნურად მცენარეებს (გააშენებს, გააშენოს)

1.9. შეერთეთ წინადადებების ნაწილები:

სათბურში ხელოვნურად	თოვლის ფაქტორი
სათბურში ხელოვნურად არეგულირებენ	დაჭაობებული ადგილები
სათბურის აგებისას გასათვალისწინებელია	აშენებენ მცენარეებს
სასათბურე მეურნეობისთვის არ ვარგა	მცენარეთა ზრდა-განვითარება

1.10. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
სასათბურე მეურნეობისთვის გამოდგება დაჭაობებული ადგილები	
სათბურში ხელოვნურად აშენებენ მცენარეებს	
სათბურის აგებისას გასათვალისწინებელია გაბატონებული ქარების მიმართულება	
ძლიერი ქარები ამცირებს სითბოს დანაკარგებს	
ყველა სათბურს ერთნაირი კონსტრუქციები აქვს	
სეტყვა ხელსაყრელი ბუნებრივი მოვლენაა	
სათბურში აუცილებელია სადრენაჟო სისტემა	
სადრენაჟო სისტემა ხელს უშლის სათბურიდან ჭარბი წყლის მოშორებას	
ძლიერი ქარები აზიანებს სათბურის საფარს	

1.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

- რა უნდა გაითვალისწინოს ადამიანმა სათბურის ზომის განსაზღვრისას?
.....
- როდის არის საჭირო თაღოვანი სათბური?
.....
- როდის არის საჭირო ორფერდა სათბური?
.....
- როდის უნდა დავამონტაჟოთ სათბური?
.....
- როგორი სათბურია საჭირო კიტრისთვის?
.....
- როდის უნდა დავამონტაჟოთ სათბური?
.....

აზროვნობა

როგორი სათბურია საჭირო ბადრიჯანისთვის?

.....

რატომია სათბურის მონტაჟისთვის კარგი დრო შემოდგომა?

.....

1.12. მოსმენილი ტექსტი მიხედვით ჩამოწერეთ სპეციალისტის რჩევები:

1.რჩევა:	2.რჩევა:	3.რჩევა:
4. რჩევა:	5.რჩევა:	6.რჩევა:

1.13. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
სპეციალისტმა	რა უპასუხა?
1.	
2.	

1.14. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- გამარჯობათ.
- გამარჯობათ.
- რამდენიმე გვაქვს თქვენთან.
- ვისმენტ.

- რას უნდა მიაქციოს ყურადღება ადამიანმა, რომელიც გაკეთებას აპირებს? რას ურჩევთ ჩვენს მსმენელებს?
- სათბურის შერჩევისას ყველა უნდა მიაქციოთ ყურადღება. ზომის განსაზღვრისას, პირველ რიგში, თქვენი ნაკვეთის გაითვალისწინეთ.
- კიდევ რა გავითვალისწინოთ?
- რა შენობები და ხეები დგას ახლოს. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ სათბურს არაფერი ჩრდილავდეს.
- როგორი ახლა ყველაზე პოპულარული?
- თაღოვანი და სათბურები.
- რა შემთხვევაშია საჭირო სათბური?
- თაღოვანი სათბური საჭიროა ისეთი კულტურებისთვის, როგორცაა: წიწკა, ბადრიჯანი, პომიდვრის დაბალი ჯიშები.
- ორფერდა სათბური?
- შედარებით მაღალი, როგორცაა კიტრი, პომიდვრის მაღალი ჯიშები და ყვავილები, უფრო ორფერდა სათბური გამოგადგებათ.
- რომელი მასალაა ყველაზე პრაქტიკული?
- ძალიან კარგი პოლიკარბონატი.
- რამდენია თანამედროვე სათბურის საშუალო ვადა?
- ათი წელი.
- როდის ჯობია სათბურის შექმნა და
- საუკეთესო დრო შემოდგომაა. თესვის სეზონის დაწყებისთვის თქვენ უკვე გექნებათ კონსტრუქცია, რომელიც შესანიშნავად სითბოს. ამინდის ჭირვეულობაზე დამოკიდებული აღარ იქნებით და გაზაფხულსაც მომზადებული შეხვდებით.
- დიდი მადლობა რჩევებისთვის.
- არაფრის. ვუსურვებ თქვენს მსმენელებს!

1.15. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: აქ შეიძლება დაითესოს არა მარტო კიტრი, არამედ პომიდორი და კარტოფილიც.

მე შეიძლება ვიმუშაო არა მარტო ხვალ,

მასალად შეიძლება გამოვიყენოთ არა მარტო რკინა, არამედ

ამ სათბურს აქვს არა მარტო მორწყვის, არამედ

სათბური იცავს მცენარეს არა მარტო სეტყვისგან, არამედ

სადრენაჟო სისტემა აუმჯობესებს არა მარტო ნიადაგის, ჰაერისა და წყლის რეჟიმს, არამედ

.....

1.16. შეავსეთ ცხრილი

ახლანდელი დრო	ვარეგულირებ		
წარსული უწყვეტელი		არეგულირებდი	
მომავალი დრო	დავარეგულირებ		
წარსული წყვეტილი		დაარეგულირე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			დაარეგულიროს
პირველი თურმეობითი			დაურეგულირებია

1.17. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, სათბური, ბუნებრივი მოვლენები, ხელოვნურად, სადრენაჟო სისტემა, ძლიერი ქარები, კვება, მორწყვა, საფარი, მასალა, მზის ენერგია, ვენტილაცია, ზრდის დანაკარგებს, აუმჯობესებს, კონსტრუქცია, საშუალებას გვაძლევს

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.18. წარმოიდგინეთ, რომ გინდათ გააკეთოთ სათბური, გადმოეცით:

- რას გააკეთებთ პირველ რიგში?
- რას გაითვალისწინებთ?
- როგორ მცენარეებზე გააკეთებთ აქცენტს?
- როგორ უზრუნველყოფთ მცენარეების მოვლას?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: ა – 6

ა.	ვინც ან რაც ავნებს, _ ვნების მომტანი, ზიანის მომტანი	1. დანახარჯი
ბ.	რაც დახარჯეს ან დაიხარჯა, _ დახარჯული	2. უხვი
გ.	რის გაკეთებასაც დიდი შრომა სჭირდება	3. უმთავრესად
დ.	ბოსტანში მოყვანილი საჭმელი მცენარეები	4. სემონური
ე.	უფრო	5. დეფიციტი
ვ.	რაიმე საქონლის ნაკლებობა	6. მავნებელი
ზ.	სემონთან დაკავშირებული, სემონის შესაფერი	7. ბოსტნეული
თ.	ბევრი, მრავალი	8. შრომატევადი

2.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

საქართველოში ბოსტნეულის მოყვანა ზამთარში შეუძლებელია:

- ა) სათბურის გარეშე
- ბ) მორწყვის გარეშე
- გ) სასუქების გარეშე

არასემონურ ვადებში მცენარეების მოყვანა ღია გრუნტში

- ა) შესაძლებელია
- ბ) შეუძლებელია
- გ) ხელსაყრელია

სათბურში მოჰყავთ:

- ა) ბოსტნეული კულტურები
- ბ) დეკორატიული კულტურები
- გ) ორივე პასუხი სწორია

სათბურში უნდა იყოს

- ა) ოპტიმალური განათება
- ბ) ოპტიმალური ტემპერატურა
- გ) ორივე პასუხი სწორია

ღია გრუნტი ბოსტნეულის მოყვანა

- ა) არახელსაყრელი პირობების გამო წყდება
- ბ) წვიმების გამო წყდება
- გ) რეკომენდებულია ყოველთვის

2.3. მოცემული კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	აშენებენ სათბურებს?

2.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით.

- შრომატევადი
- ღია გრუნტი
- დახურული გრუნტი
- დეფიციტი
- სასათბურე

2.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

სათბურში მოჰყავთ:	
ბოსტნეული კულტურებიდან სათბურში მოჰყავთ:	
სასათბურე კულტურების მოვლა გულისხმობს:	
დეკორატიული კულტურებიდან სათბურში მოჰყავთ:	
ზამთარში ბაზარზე ბოსტნეულის დეფიციტი იქმნება, რაც	

2.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

აქ უხვი მოსავლ..... მისაღებ..... კარგი პირობებია
 ღია გრუნტ..... ბოსტნეულ..... მოყვანა არახელსაყრელი კლიმატ..... გამო წყდება
 ადრე გაზაფხულ..... მათი მოყვანა ღია გრუნტ..... შეუძლებელია
 სასათბურე კულტურებ..... მოვლა გულისხმობს კარგ განათება..... და ოპტიმალურ ტემპერატურა.....
 საჭიროა მინერალური და ორგანული სასუქებ..... ნიადაგ..... დამატებით განოციერება

2.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

მოჰყავს	დეფიციტი
აქვს	მოსავალს
იძლევა	ლიმონი
იქმნება	მნიშვნელობა

2.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

მას სათბურში ბოსტნეული მცენარეები (მოჰყავს / მოიყვანა)
 ის ხელს კარგი მოსავლის მიღებას (შეუწყობს/უწყობს)
 მან ბაზარი სათბურის პროდუქტებით (გაუვსია/გაავსო)
 გვიან შემოდგომაზე მან ბოსტნეულის მოყვანა ღია გრუნტში (შეწყვიტა/შეუწყვეტა)
 მას სათბურში დეკორატიული მცენარეები (გაუზრდია, გაზარდა)

2.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

თანამედროვე სათბურების მშენებლობა	გამოჰყავთ სპეციალური ჯიშები
ამ დროს ბაზარზე ბოსტნეულის	გრუნტში შეუძლებელია
მათი მოყვანა ღია	დეფიციტი იქმნება
ამ სათბურში გამოსაზრდელად	საკმაოდ ურომატევადია

2.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
თანამედროვე სათბურის მშენებლობა იაფია	
სათბურისთვის საჭიროა სპეციალური კონსტრუქციები	
ზამთარში ბაზარში სათბურის პროდუქტია იყიდება	

სასათბურე მცენარეები მოსავალს იძლევა არასემონურ ვადებში	
პომიდვრის ნაყოფი მდიდარია ვიტამინებით	
პომიდვრის ნაყოფები ერთმანეთისგან განსხვავდება ფორმის, ფერისა და ზომის მიხედვით	
პომიდორს სიცივე უყვარს	
ჩითილის გადარგვა ზამთარში იწყება	
საგვიანო ჰქვია ას დღემდე პომიდორს	
თამბაქოს მომხმარებელი დაუბანელი ხელით არ უნდა შეეხოს ჩითილებს	
გადარგვამდე პომიდვრის ჩითილებს მორწყვა სჭირდება	
პომიდორი ადამიანის ჯანმრთელობისთვის სასარგებლოა	

2.11. მოსმენილი ტექსტი მიხედვით ჩამოწერეთ სპეციალისტის რჩევები:

1.რჩევა:	2.რჩევა:	3.რჩევა:
4. რჩევა:	5.რჩევა:	6.რჩევა:

2.12. უპასუხეთ კითხვებს:

რამდენი სახისაა პომიდორი სიმაღლის მიხედვით?

.....

რამდენი სახისაა პომიდორი ზომის მიხედვით?

.....

რითი განსხვავდებიან ერთმანეთისგან პომიდვრის სახეობები?

.....

როდის რგავენ პომიდორს?

.....

რა სჭირდება პომიდორს გვალვის დროს?

.....

რითია გამორჩეული პომიდვრის კულტურა?

.....

როგორი თვისებები აქვს პომიდორს?

.....

2.13. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
სპეციალისტმა	რა უპასუხა?
1.	
2.	

2.14. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- დღევანდელი ჩვენი თემაა **პომიდორი**. რამდენიმე კითხვით მოგმართავთ.
- დიახ, გისმენთ.
- რითია პომიდორი?
- პომიდორი განსაკუთრებით ძვირფასი კულტურაა. მისი ნაყოფი გამოირჩევა მაღალი თვისებებით.
- როგორია მისი ნაყოფი?
- მისი ნაყოფი მდიდარია და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის **სასარგებლო** სხვა ნივთიერებით.
- რა და რა სახის ჯიშები არსებობს?
- მიხედვით პომიდვრის ჯიშები ორ ჯგუფად იყოფა: **დაბალი** და **მაღალი**. ასევე არსებობს **საადრეო** პომიდორი (100 დღემდე), **საშუალო** პომიდორი (105-120 დღე) და **საგვიანო** პომიდორი (120 დღეზე მეტი).
- კიდევ რითი ერთმანეთისგან პომიდვრის სახეობები?
- პომიდვრის ნაყოფები ძალიან განსხვავდება ერთმანეთისაგან, ფერისა და ზომის მიხედვით. წონის მიხედვით გვაქვს: **წვრილი** (60 გრამამდე), **საშუალო** (60-100 გრამი) და **მსხვილი** ნაყოფები (100 გრამზე მეტი).
- პომიდორს უყვარს...
- დიახ, პომიდორი სითბოსა და ტენის, სისველის კულტურაა.
- როდის რგავენ პომიდვრის ჩითილს?

- გაბაფხულზე გამოყვანილი გადარგვას აპრილის ბოლოდან იწყებენ. გადარგვამდე ისინი კარგად უნდა, რათა ფესვები არ გაუშრეს.
- როგორი ადგილი უყვარს პომიდორს?
- პომიდორი უკეთ ხარობს ადგილას, რადგან გაბაფხულზე აქ ნიადაგი სწრაფად და ხელს უწყობს მცენარის ზრდას. თუმცა, გვალვიან პერიოდში შემალღებულ ადგილას დარგულ პომიდორს უფრო მეტი სჭირდება.
- კიდევ რა უნდა გავითვალისწინოთ პომიდვრის დროს?
- თამბაქოს მომხმარებელი უნდა მოერიდოს ხელით შეხებას დაბანის გარეშე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, იზრდება თამბაქოს დაავადების ალბათობა.

2.15. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

სათბურებში ბოსტნეული მოჰყავთ **მაშინ, როდესაც** თბილი კლიმატი ცივით იცვლება

- ჩითილებს რგავენ **მაშინ, როდესაც**
- მოსავალს იღებენ **მაშინ, როდესაც**
- ბოსტნეულს რწყავენ **მაშინ, როდესაც**
- მიწას ამუშავებენ **მაშინ, როდესაც**

2.16. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვწყვეტ		
წარსული უწყვეტელი		წყვეტდი	
მომავალი დრო			გადაწყვეტს
წარსული წყვეტილი	გადავწყვიტე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			გადაწყვიტოს
პირველი თურმეობითი		გადაგიწყვეტია	

2.17. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, ხელს უწყობს, სათბური, არახელსაყრელი გარემო, ოპტიმალური პირობები, პომიდორი, მოსავალი, მოჰყავს, შრომატევადი, დანახარჯები, ბოსტნეულის დეფიციტი, სასათბურე მცენარე, არასეზონური ვადები.

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

2.18. დაწერეთ თემა: სასათბურე მცენარეები

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.19. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატი, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

3.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნაწილი III

სასათბურე მცენარეები

ნიმუში: ვ - 1

ა.	უწვიმო, უნალექო	1. ირიგაცია
ბ.	ხარჯვასთან დაკავშირებული	2. კლიმატი
გ.	დინება საკუთარი ძალით, ინერციით	3. სარეველა
დ.	შესამჩნევად	4. ეკონომიური
ე.	ნაკლებხარჯიანი	5. ხარჯვითი
ვ.	მორწყვა	6. თვითდინებით
ზ.	ჰავა	7. საგრძნობლად
თ.	ველური მცენარე	8. მშრალი

3.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მცენარის განვითარებაში მნიშვნელოვან კვებით როლს ასრულებს

- ა) ჰაერი
- ბ) წყალი
- გ) სითბო

მორწყვის ერთ-ერთი საშუალებაა:

- ა) ნიადაგზედა მორწყვა
- ბ) დათოვებითი მორწყვა
- გ) დაწვიმებითი მორწყვა

წვეთოვანი მორწყვა ნიშნავს:

- ა) სარწყავი წყლის მიწოდებას ფესვებისთვის
- ბ) სარწყავი წყლის მიწოდებას ფოთლებისთვის
- გ) სარწყავი წყლის მიწოდებას ტოტებისთვის

ყველაზე ეკონომიურია:

- ა) წვეთოვანი მორწყვა
- ბ) დაწვიმებითი მორწყვა
- გ) ზედაპირული მორწყვა

წვეთოვანი სარწყავი სისტემის მოწყობილობა:

აზროვნობა

- ა) რთულია
- ბ) მარტივია
- გ) არ არის მარტივი

3.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	
ვინ	მართავს ფერმას?
რატომ	
სად	
რისთვის	

3.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- წყალი
- კლიმატი
- წყლის ხარჯი
- წვეთოვანი მორწყვა
- ეკონომიური

3.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მორწყვის საშუალებებია:	
წვეთოვანი მორწყვა გამოიყენება:	
წვეთოვანი მორწყვის მეთოდი	
რეზერვუარიდან წყალი მიედინება მთავარ გამანაწილებელ მილში, აქედან კი	

3.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

წყალი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მცენარეში განვითარებაში.....
 წვეთოვანი მორწყვა გამოიყენება მშრალი კლიმატში..... ქვეყნებში.....
 სარწყავი წყალი მიეწოდება უშუალოდ ფესვში..... სისტემა.....
 წვეთოვანი სარწყავი სისტემა..... მოწყობილობა მარტივია
 წყალი სარწყავი მილებში..... დახმარებით მიედინება მცენარეში.....

3.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

ამცირებს	წყალი
მიეწოდება	ირიგაცია
ირწყვება	ხარჯს
გამოიყენება	ფესვი

3.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

წყალი მნიშვნელოვან როლს მის განვითარებაში (შეასრულა/ასრულებს)
 ამ მეთოდმა საგრძნობლად წყლის ხარჯი (ამცირებს/შემამცირა)
 ის ხელს სარეველების ზრდას (შეუშალა/უშლის)
 ის მცენარის ფესვს (მორწყა/რწყავს)
 მან მცენარეს საჭირო რაოდენობის წყალი (მიაწოდებს/მიაწოდა)

3.9. შეაერთეთ წინადადებები:

ერთ-ერთი უახლესი და ეფექტური	საჭირო რაოდენობის წყალი
მცენარეს მიეწოდება	მეთოდია წვეთოვანი მორწყვა
ამ დროს ირწყვება	წვეთოვანი რწყვა ბევრად ეკონომიურია
ზედაპირულ მორწყვასთან შედარებით	უშუალოდ მცენარის ფესვი

3.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ზედაპირული მორწყვა ყველაზე ეკონომიურია	
წვეთოვანი სარწყავი სისტემის მოწყობილობა მარტივია	
რეზერვუარიდან წყალი მიედინება თვითღინებით მცენარის ფესვთან	
წვეთოვანი მორწყვა ზრდის მოსავლიანობას	

წყალი უმნიშვნელო როლს ასრულებს მცენარის განვითარებაში.	
წვეთოვანი მორწყვა ხელს უწყობს სარეველების ზრდას	
მორწყვის ერთ-ერთი საშუალებაა აერობოლური მორწყვა	
ეგვიპტეში პოპულარულია წვეთოვანი მორწყვის მეთოდი	
მცენარის შემადგენლობის უდიდესი ნაწილი წყალია	
მორწყვა და ირიგაცია სინონიმური სიტყვებია	

3.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

ვინ არის ნიზამ ყურბანოვი?

.....

სად ცხოვრობს ის?

.....

რა პრობლემა აქვს მას?

.....

როგორ ახერხებს ის ამ პრობლემის გადაჭრას?

.....

რა მეთოდით რწყავს ნიზამ ყურბანოვი ბოსტნეულს?

.....

როგორ მოსავალს ელოდება ის წელს?

.....

რატომ არ ამუშავებს ის თავის მეორე ნაკვეთს?

.....

3.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი.

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
ნიზამ ყურბანოვი	რა უპასუხა?

1.	
2.	

3.13. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- რა სიტუაციაა ახლა სოფელში?
- არანაირი არ გვაქვს. ძველად წყალიც იყო და ბედს არ ვუჩიოდით, —კარგი გვექონდა. ახლა წყალი არ გვაქვს. წყალს. ერთი საათი 18 ლარი ღირს. შარშან 700 ლარი დავხარჯე, რომ მოსავალი მომერწყა. პენსიონერი ვარ. ამ ასაკში მჭირდება ფული.
- წყალს ვინ ყიდის?
- ერთი ბიჭია, ჩვენს სოფელში ცხოვრობს. იყიდა და მტკვრიდან ტუმბავს წყალს, რომელიც შემდეგ ნაწილდება.
- მსურველი ბევრია?
- რა თქმა უნდა, ბევრია. მე ეზოში გავაკეთე და ნაყიდ წყალს იქ ვაგროვებ;
- რას და რომელი მეთოდით?
- სისტემით ვრწყავ პომიდორს და კიტრს. ვფიქრობ, რომ ასე წყალი უფრო ეკონომიურად იხარჯება.
- სხვაგანაც გაქვთ?
- კი, სხვაგანაც მაქვს, მაგრამ მის აზრი არა აქვს, — დიდი გადასახადის მიუხედავად, იქ წყალი მოდის.
- როგორი მოსავალი იქნება წელს?
- სახლში არსებულ მიწის ნაკვეთზე, სადაც ვახერხებ, კარგი მოსავალი უნდა იყოს.
- გისურვებთ.
- გმადლობთ.

3.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში : ხვალ სოფელში მივდივარ, რათა ჩემი ბოსტანის მოვრწყვა.

მორწყვა საჭიროა იმისათვის, რათა

წვეთოვანი მორწყვა გამოიყენება იმისათვის, რათა

ეს მეთოდი გამოიყენება იმისათვის, რათამ

ეს ეფექტური საშუალებაა, რათა

3.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვამცირებ		
წარსული უწყვეტელი		ამცირებდი	
მომავალი დრო			შეამცირებს
წარსული წყვეტილი	შევამცირე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			შეამციროს
პირველი თურმეობითი		შევიმცირებია	

3.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მორწყვა, სიცოცხლე, ცოცხალი ორგანიზმი, ეფექტური მეთოდი, ფესვთა სისტემა. წყლის ხარჯი, ეკონომია, სარეველები, მოსავალი, მშრალი კლიმატი, მიეწოდება, ირწყვება, სარწყავი სისტემა, მილი, რეზერვუარი.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.17. დაწერეთ თემა: წყალი და მცენარე

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ

პროდუქციის წარმოება სატბურში

ნაწილი I

სატბური. სატბურის კონსტრუქციები

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: გ - 1

ა.	საზამთროს, ნესვის ბალი	1. პირამიდული
ბ.	ქარისაგან დასაფარავი, ქარისაგან დამცველი	2. გამოყენებითი
გ.	პირამიდის ფორმის მქონე	3. ჯუჯა
დ.	სფეროს ფორმის მქონე	4. ფოთოლმცვენი
ე.	ქოლგის ფორმის მქონე	5. მარადმწვანე
ვ.	ძალიან პატარა	6. სფერული
ზ.	მცენარე, რომელსაც ფოთლები სცვივა	7. ბაღჩა
თ.	მუდამ მწვანე (მცენარე)	8. ქარსაფარი
ი.	რასაც გამოყენება აქვს, — გამოსაყენებელი, პრაქტიკული მნიშვნელობის მქონე	9. ქოლგისებრი

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

დეკორატიულ მცენარეს

- ა) გამოყენებითი დანიშნულება აქვს
- ბ) ესთეტიკური დანიშნულება აქვს
- გ) შეიძლება ორივე დანიშნულება ჰქონდეს

დეკორატიულ მცენარეებს:

- ა) სხვადასხვანაირი ფორმები აქვს
- ბ) პირამიდული ფორმები აქვს
- გ) სფერული ფორმები აქვს

ფოთლოვანი მცენარეების დეკორატიულობას განსაზღვრავს:

- ა) ფოთლების სიგანე
- ბ) ფოთლების სიგრძე
- გ) ფოთლების ფერი

დეკორატიულია:

- ა) მხოლოდ ხელოვნურად გამოყვანილი მცენარეები;
- ბ) მხოლოდ ბუნებაში არსებული მცენარეები;
- გ) ხელოვნურად გამოყვანილი ან ბუნებაში არსებული მცენარეები;

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	
სად	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რა	განსაზღვრავს მცენარის დეკორატიულობას?
ვინ	
რატომ	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით.

მერქნიანი

დეკორატიული მცენარე

გამოყენებითი დანიშნულება

შეფერილობა

წყალმცენარეები.....

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

დეკორატიული მცენარეული ფორმებია:

დეკორატიული მცენარეები გამოიყენება:

ხე-ბუჩქები იყოფა:

ცხოვრების საჭიროებით შეიქმნა:

მცენარეების დეკორატიულობა განპირობებულია:

აბრუნობა

ბიოლოგიური თავისებურებების მიხედვით მცენარეები იყოფა შემდეგ ჯგუფებად:

დეკორატიულობით გამოირჩევიან:

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

ბიოლოგიური თავისებურებები..... მიხედვით მცენარეულობა დაყოფილია რამდენიმე ჯგუფში..... ამ მცენარე..... ფორმები მხატვრული ეფექტების შექმნის საშუალებას იძლევა ბალებში..... და პარკებში.... ხეხილში..... ბალი ცხოვრებში..... საჭიროებში..... შეიქმნა. მათ ეს ფორმები ბუნებრივ..... აქვთ. დეკორატიულია ხელოვნურ..... გამოყვანილი ან ბუნება..... არსებული მცენარეები.

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

იძლევა	დეკორატიულობას
მოითხოვს	ბალი
განსაზღვრავს	საშუალებას
შეიქმნა	ფორმირებას

1.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

ამ ბიოლოგიური თავისებურებით მცენარეულობას რამდენიმე ჯგუფად (დაყვეს/ყოფენ)
 ეს მცენარე ხელოვნურ ფორმირებას ნაკლებად (მოითხოვა/მოითხოვს)
 ამას ფოთლების შეფერილობა (განუსაზღვრავს/განსაზღვრავს)
 ამ მცენარეებს გამწვანების დარგში (გამოიყენეს/იყენებენ)
 ძველად მებაღეობას გამოყენებითი მნიშვნელობა (აქვს/ჰქონდა).

1.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

მათი დეკორატიულობას განისაზღვრება	ბუნებრივად აქვთ
ეს ფორმები მხატვრული ეფექტების	ფოთლოვანი ან წიწვოვანი
ამ მცენარეებს ეს ფორმები	ფოთლების შეფერილობით
ხე-ბუჩქი შეიძლება იყოს	შექმნის საშუალებას იძლევა

1.10. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ბოსტანი დეკორატიული მიზნებით შეიქმნა	
დეკორატიულობით გამოირჩევა კულტურული და ველური მერქნიანი ხეები, ბუჩქები და ბალახოვანი მცენარეები	
დეკორატიულობით არის განპირობებული მცენარეების გარეგანი ნიშან-თვისებები	
დეკორატიული მცენარე შეუძლებელია იყოს მრავალწლიანი	
დეკორატიული მცენარეების ფორმებს არ გააჩნია მხატვრული ეფექტების შექმნის დამატებითი საშუალება	
დეკორატიული მცენარეები გამოიყენება სახალხო მეურნეობაში	
დეკორატიულ მცენარეებს შეიძლება ჰქონდეს პირამიდის ფორმა	
დეკორატიულ მცენარეებს არ შეიძლება ჰქონდეს ქოლგის ფორმა	
დეკორატიული მცენარე შეიძლება იყოს ძალიან პატარა ზომის	
დეკორატიული მცენარე შეიძლება იყოს ერთწლიანი	

1.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

რა არის გარდენია?

.....

ვინ შექმნა გარდენია?

.....

ვინ არის ზურაბ შევარდნაძე?

.....

როგორ გაუჩნდა ზურაბ შევარდნაძეს ბალის შექმნის იდეა?

.....

ვისთვის გააშენა ზურაბ შევარდნაძემ გარდენია?

.....

ვინ მუშაობს გარდენიაში?

.....

კიდევ რამდენი იდეა აქვს ზურაბ შევარდნაძეს?

.....

1.12. რას გვირჩევს ზურაბ შევარდნაძე? (მოსმენილი ტექსტის მიხედვით ჩამოწერეთ ეს რჩევები):

1.რჩევა:	2.რჩევა:	3.რჩევა:
4.რჩევა:	5.რჩევა:	6.რჩევა:

1.13. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
შევარდნაძემ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

1.14. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

— მინდა თქვენს ბაღზე გკითხოთ, რომელიც ყველა მნახველს ძალიან უყვარს. როგორ დაგებადათ ამ ბაღის შექმნის იდეა და იყო თუ არა ეს ბავშვობის ოცნების ასრულება?

— კი, ზუსტად. სულ ვიცოდი, რომ მე უნდა მქონოდა და ბევრი მცენარე. პირველ რიგში, ეს ჩემთვის გააკეთებ. მე რაც მინდა, იმას ვაკეთებ. მადლობა ღმერთს, რომ რაც მინდა, მართლმე არ მაინტერესებს. სხვებსაც და მართლმ არა ვარ. როცა ვრგავ, აუცილებლად იმას ვირჩევ, რაც მე და არა იმას, რაც კარგად გაიყიდება.

– რა დრო დაგჭირდათ გარდენიას შესაქმნელად?

– მეხუთე წელია უკვე, რაც არსებობს. მეზღვევისათვის პირველი მარტია ახალი წელი. ახლა რომ პირველი მოვა (პატარა ბავშვივით ვამბობ: რომ დავიძინებ, რომ გავიღვიძებ), 5 წლის გავხდებით.

– ბატონო ზურაბ, „გარდენიას“ თანამშრომლებზე მინდა გკითხოთ. რატომ შეარჩიეთ ასეთი განსხვავებული ასაკის თანამშრომლები?

– კი, ეს მოდელია. ჩემს გუნდში არიან 30 წელს ქალბატონებიც და 16–17 წლის გოგო-ბიჭებიც. ეს შესანიშნავი კომბინაციაა. მეზღვეები, რომელთაც მდიდარი აქვთ, მაგრამ ნაკლები ფიზიკური შესაძლებლობები და მათ გვერდით ახალგაზრდები, რომლებსაც ბევრი ფიზიკური აქვთ და ნაკლები გამოცდილება. ამ თანამშრომლების გარეშე ჩემი წარმატება არ გამოვიდოდა. ამიტომ მე მათი ძალიან, ძალიან მაღლიერი ვარ.

– კიდევ რაიმე ოცნება თუ გაქვთ გარდენიასთან დაკავშირებით?

– კი, იმდენი მაქვს, რომ დავწვეები, არც ვიცი, მეორე დილა რომელი საქმით დავიწყო, რომელი უფრო მნიშვნელოვანია, რომელი პირველ რიგში გასაკეთებელია. ძალიან ბევრი და ბევრი, ბევრი იდეა მაქვს.

– ბატონო ზურაბ, რა სიახლეს გეგმავთ უახლოეს მომავალში გარდენიასთან დაკავშირებით?

– გაზაფხულზე ბევრ საინტერესო გამოფენას. მცენარეების ახალი გვექნება. გარდენიასთვის ძალიან საინტერესო იქნება.

– რა რჩევას მისცემდით ახალგაზრდებს, რომლებიც ახლა იწყებენ კარიერას?

– ერთი სიტყვაა მაგის პასუხი: სიყვარულით უნდა აკეთო ყველაფერი. მთავარია. უნდა შეეცადო, რომ ჯანმრთელად იცხოვრო, ნაკლები დრო დაუთმო ჯდომას, უფრო მეტი – რეალურ საქმეს.

1.15. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ფოთოლმცვენია მცენარე, რომელსაც ფოთლები სცვივა.

- პირამიდულია მცენარე, რომელსაც
- სფერულია მცენარე, რომელსაც
- ქოლგისებრია მცენარე, რომელსაც
- ჯუჯაა მცენარე, რომელიც
- მარადმწვანეა მცენარე, რომელსაც

1.16. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვემნი		
წარსული უწყვეტელი		ქმნიდი	
მომავალი დრო	შევემნი		

2.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: ა – 6

ა.	მცენარეების სახეობათა კომპლექსი	1. მოგებიანი
ბ.	სათბური	2. განვითარებადი
გ.	ყვავილების სპეციალისტი ან გამყიდველი	3. მეყვავილეობა
დ.	მოგების მომტანი	4. დაიწყო
ე.	რასაც განვითარების პერსპექტივა აქვს	5. ფარაონი
ვ.	ყვავილების მოვლა—მოშენებასთან დაკავშირებული დარგი	6. ფლორა
ზ.	საფუძველი ჩაეყარა	7. ორანჟერეა
თ.	ძველი ეგვიპტის მეფე	8. მეყვავილე

2.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ყვავილების მოშენება დაიწყო:

- ა) ეგვიპტელებმა
- ბ) ქართველებმა
- გ) ბერძნებმა

შუა საუკუნეების ევროპაში მეყვავილეებს

- ა) დასცინოდნენ
- ბ) პატივს სცემდნენ
- გ) აპატიმრებდნენ

ადამიანს აქვს სურვილი:

- ა) მოაშენოს მხოლოდ საკვების მომცემი მცენარეები
- ბ) მოაშენოს მხოლოდ ლამაზი მცენარეები
- გ) მოაშენოს არამხოლოდ საკვების მომცემი მცენარეები

მეყვავილეობა ხელს უწყობს:

- ა) გარემოს დაბინძურებას
- ბ) ეკოლოგიის გაუმჯობესებას
- გ) დიასახლისების დასაქმებას

2.3. მოცემული კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	
რისი/რის	
რას	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რით	
რა	
ვინ	დაიწყო ყვავილების მოშენება პირველად?

2.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

ფლორა
 მეყვავილე
 მეყვავილეობა
 ეკოლოგიური მდგომარეობის
 მოგებიანი ბიზნესი

2.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მეყვავილეობაში არჩევენ	
ეგვიპტეში ოთახის ყვავილების გასაზრდელად სპეციალურად აშენებდნენ	
მეყვავილეობა გულისხმობს	
დახურულ გრუნტში გამოჰყავთ	
მეყვავილეობა ყველაზე მეტად განვითარებულია:	

2.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მეყვავილეობა..... არჩევნ დახურული და ღია გრუნტ..... კულტურებ.....
 დახურულ გრუნტ..... გამოჰყავთ დეკორატიული და სხვა სახ..... მცენარეები
 მეყვავილეობა საპატიო საქმიანობა..... ითვლებოდა შუა საუკუნეებიდან ევროპა.....
 მე-19 საუკუნ..... ინგლის..... ყვავილები მოჰყავდათ საკუთარ მამულებ.....
 ოთახის ყვავილებ..... გასაზრდელად სპეციალურ..... აშენებდნენ სათბურებ.....

2.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

მოჰყავს	ისტორია
იწყება	სათბური
ასახავს	ყვავილები
ააშენეს	ცხოვრებას

2.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

..... დახურული და ღია გრუნტის კულტურებს (არჩევნ/აურჩევიათ)
 ეგვიპტელებმა დაახლოებით 4000 წლის წინ ყვავილების მოშენება (დაიწყებენ/
 დაიწყეს)
 ეს გამოსახულებები ფარაონთა ცხოვრებას (ასახა/ასახავს)
 აქ ყვავილების გასაზრდელად სპეციალურად ორანჟერებს (აუშენებიათ/აშენებდნენ)
 მეყვავილეობა ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებასაც ხელს (შეუწყო/უწყობს)

2.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

ეგვიპტელებმა დიდი ხნის წინ	ამ დარგის პოპულარიზება
ინგლისში საფუძველი ჩაეყარა	მცენარეების გამოზრდას
მეტად მნიშვნელოვანია	დაიწყეს ყვავილების მოშენება
მეყვავილეობა გულისხმობს დეკორატიული	ყვავილების ინდუსტრიას

2.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ყვავილების ინდუსტრია მეცხრამეტე საუკუნის ინგლისიდან იღებს სათავეს	
სხვადასხვა მცენარე კარგად ჩანს გამოსახულებებზე, რომლებიც ეგვიპტის მეფეების ცხოვრებას ასახავს.	
ყვავილები სიმდიდრის მაჩვენებელი იყო შუა საუკუნეების ევროპაში	

ადამიანს აქვს სურვილი, ყვაჱილებით გაალამაზოს თავისი სახლი	
მეყვაჱილების სფეროში ერთ—ერთი ყველაზე მეტად განვითარებულია ქვეყანაა საქართველო	
ყვაჱილების მოშენებას ოთხი ათასი წლის ისტორია აქვს	
ყვაჱილების გასაზრდელად სპეციალურად აშენებენ სათბურებს	
მეყვაჱილება არის მებოსტნეობის დარგი	
დახურულ გრუნტში გამოჰყავთ სიცივის მოყვარული მცენარეები	

2.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

ვინ არის ზალინა გაბარაშვილი?

.....

როგორ დაიწყო მისი ბიზნესი?

.....

ვინ ეხმარებოდა დამწყებ მეყვაჱილეს?

.....

სად ცხოვრობს ზალინა გაბარაშვილი?

.....

სადა აქვს მას ყვაჱილები გაშენებული?

.....

როგორ ახერხებს ის ბევრი ყვაჱილის მოვლას?

.....

რომელი ყვაჱილი უყვარს ყველაზე მეტად ზალინა გაბარაშვილს?

.....

რა არის მთავარი ამ საქმეში, ზალინა გაბარაშვილის აზრით?

.....

2.12. მნიშვნელოვანი კითხვა—პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	

2.	
ზალინამ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

2.13. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- როგორ დაიწყო ყველაფერი?
- დაწყება რთული იყო. სახელებიც არ ვიცოდი. არავინ არაფერს მასწავლიდა, — ამან უფრო გამაძლიერა, დამაინტერესა და შემეცვანა აზარტში. ერთი იყო, ჟორა. მასთან მივდიოდი და მეუბნებოდა, რას რა ერქვა. არასოდეს ეზარებოდა გამეორება. ზოგიერთი ყვავილის სახელს ვერ და ათჯერ მიმეორებდა. დღეს მეც ასე ვარ: ათასჯერ რომ მოვიდეს ადამიანი, ყოველთვის გავცემ პასუხს.
- ამდენი ყვავილი სად გაქვთ გაშენებული?
- თბილისში ქირით ვცხოვრობ, მაგრამ სავსე მაქვს ყვავილებით. ასი სახეობის ყვავილი მაინც მექნება. არ არსებობს, ადამიანმა ყვავილი მოხოვოს და არ ვუშოვო. ბევრს ვაძლევ კიდევ.
- ბალის მოვლა დიდ შრომასთან არის დაკავშირებული. როგორ ახერხებთ ამდენი ყვავილის მოვლას?
- ჩემი შვილები ნამდვილად არ არის მსუბუქი შრომა. ფაქტობრივად, მთელ დღეს მათთან ვატარებ. დიდი ყურადღება სჭირდებათ, რომ სასურველი მიიღო. ვისაც ჩემთან ყვავილი, ვერავინ იტყვის, რომ ან სხვა ფერი, ან სხვა სახეობა გამოადგათ ან გაუფუჭდათ. ერთი შემთხვევა მქონდა, გოგონებმა იყიდეს ჯუჯა გეორგიელები, რომელიც საგურამოში წაიღეს და იქ თვე-ნახევრის შემდეგ მოდის ეს გოგონა ჩხუბით, ეს რა გამატანეო. დაწყნარდით, ჯერ ამისხენით, რა მოხდა-მეთქი. ჩავრგე ყვავილი და რომ ავედი, დამხვდაო. ამ ხნის განმავლობაში წყალს ვინმე თუ უსხამდა-მეთქი? არაო. თქვენ ერთი თვე გაძლებთ-მეთქი? გაჩუმდა, და წავიდა. ზოგიერთს მოსწონს ყვავილი, უნდა რომ ჰქონდეს, მაგრამ წყლის დასხმაც არ იცის. ჩემთან რომ ყიდულობენ ყვავილს, ვუხსნი, როგორი მოვლა სჭირდება, რა სიხშირით უნდა მოირწყას, სად უნდა ჩარგოს და ასე შემდეგ.
- ფავორიტი ყვავილი თუ გყავთ?
- უზომოდ მიყვარს იასამანი. საოცარი აქვს.

- რომელია ყველაზე რთულად გასახარებელი ყვავილი?
- კაქტუსი. ეს არის რომელსაც ვერ გაუგებ ვერაფერს. მაგრამ ვთვლი, რომ მიუხედავად, თუ ეს საქმე გიყვარს, თუ გიყვარს, აუცილებლად გამოგივა ყველაფერი.

2.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: იქ არის გამოსახულებები, სადაც ასახულია ფარაონების ცხოვრება.

მეყვავილეობა პოპულარული იყო ინგლისში, სადაც

ის მუშაობს ორანჟერეაში, სადაც

მეყვავილეობა განვითარებულია ჰოლანდიაში, სადაც

სპეციალურად აშენებენ სათბურებს, სადაც

2.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვალამაზებ		
წარსული უწყვეტელი			ალამაზებდა
მომავალი დრო		გაალამაზებ	
წარსული წყვეტილი	გავალამაზე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			გაალამაზოს
პირველი თურმეობითი		გავილამაზებია	

2.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, ოთახის ყვავილი, მეყვავილე, მეყვავილეობა, კარგი ბიზნესი, ეკოლოგია, გამწვანება, დახურული გრუნტის კულტურა, გამოჰყავს, ბალის გაშენება.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.17. დაწერეთ თემა: ოთახის მცენარეები

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატი, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

ნაწილი III

დეკორატიული მცენარეების მოვლა

3.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: ვ - 6

ა.	ტროპიკული გაუვალი (და ჭაობიანი) ტყე.	1. ამტანი
ბ.	ტროპიკებისთვის დამახასიათებელი	2. ჩრდილიანი
გ.	ვისაც (რასაც) უყვარს (რამე ან ვინმე)	3. გასხვლა
დ.	ვინც ან რაც იტანს რამეს, უძლებს	4. ზრუნვა
ე.	ზედმეტი ნაწილების მოჭრა (ვაზისათვის, ხეხილისათვის)	5. ჩრდილი
ვ.	მოვლა, პატრონობა	6. ჯუნგლი
ზ.	მზეს მოფარებული ადგილი	7. ტროპიკული
თ.	ჩრდილით დაფარული	8. მოყვარული

3.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მეყვავილეობაში დიდი გამოცდილება აქვთ:

- ა) ახალგაზრდებს
- ბ) უფროს თაობას
- გ) ბავშვებს

მცენარის მოვლა, — ეს არის:

- ა) მხოლოდ მორწყვა
- ბ) მხოლოდ გასხვლა
- გ) არამხოლოდ მორწყვა და გასხვლა

მცენარე უკეთ იზრდება, თუ მას:

- ა) დაველაპარაკებით და მოვეფერებით
- ბ) ყურადღებას არ მივაქცევთ
- გ) მზებზე დავდგამთ

ყველაზე კარგი ადგილი ოთახის მცენარეებისთვის არის:

აზროვნობა

- ა) სამხრეთის ფანჯრის რაფები
- ბ) ჩრდილოეთის ფანჯრის რაფები
- გ) აღმოსავლეთის ან დასავლეთის ფანჯრის რაფები

ჯუნგლების ქვედა იარუსებზე:

- ა) ბევრი სინათლეა
- ბ) ცუდი სინათლეა
- გ) ბნელა

3.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
რას	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რით	
რა	უყვარს ყველა მცენარეს?
ვინ	

3.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- ოთახის მცენარე
- ჯუნგლი
- გამოცდილება
- ჩრდილიანი
- არაფერს უშავებს

3.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მცენარეები პირობითად სამ ჯგუფად იყოფიან:	
ბევრს მიაჩნია, რომ	

სახლში მცენარის აღმოჩენას შეიძლება სხვადასხვა მიზეზი ჰქონდეს:	
ოთახის მცენარეებისთვის ყველაზე კარგი ადგილია	

3.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

რა დრო..... დახარჯვას აპირებთ მცენარეებ..... მოვლა.....
 ოთახის მცენარეებ..... უმეტესობა ტროპიკულია, იქ კი ჯუნგლებ..... იზრდება
 ჯუნგლებ..... ქვედა იარუსებ..... საკმაოდ დიდი ჩრდილია
 ასეთ მცენარეებ..... სულაც არ უნდათ პირდაპირ მზე..... დადგმა.
 მზე..... შეიძლება ფოთლები დაუწვას მცენარე.....

3.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული გზნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

უყვარს	დროს
დაუწვა	მოფერება
ხარჯავს	მზე
სჭირდება	ფოთლები

3.8. წინადადებებში ჩასვით გზნები შესაბამისი ფორმით:

ის ბევრი დროის დახარჯვას მცენარეთა მოვლაზე (დააპირა/აპირებს)
 მას მეგობარმა ოთახის ყვავილი (აჩუქებს/აჩუქა)
 მან, რა დროის დახარჯვას აპირებს მცენარეების მოვლაზე (გაუანალიზებია/გააანალიზა)
 ბევრი, რომ ყველა მცენარეს უყვარს მზე (ფიქრობს/იფიქრა)
 მზემ ფოთლები მცენარეს (დაუწვავს/დაუწვა)

3.9. შეაერთეთ წინადადებები:

ბევრის აზრით, მზე მცენარეს	უმეტესობა ტროპიკულია
მცენარეები პირობითად	ადგილების თვალსაზრისით
დაათვალიერეთ ოთახები თავისუფალი	არაფერს უშავებს
ოთახის მცენარეების	სამ ჯგუფად იყოფიან

3.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
------------	-----

ყველა მცენარეს უყვარს მზე	
მშობლებს და ბებიებს გამოცდილება აქვთ	
მცენარეების უმრავლესობას ტროპიკული წარმომავლობა აქვს	
მცენარე ცოცხალი არსებაა	
ყველა მცენარეს უყვარს სინათლე	
ჩრდილის მოყვარული მცენარე ნახევრადჩრდილიან ადგილას უნდა დაიდგას	
ახალგაზრდებმა ბევრი რამ არ იციან მცენარეების მოვლის წესებზე	
ყველა მცენარეს უყვარს ჩრდილი	
მცენარის მოვლა მხოლოდ მორწყვა არ არის	
მზე მცენარეს არაფერს უშავებს	

3.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

როდის ისვენებს მებაღე?

.....

რა არის მთავარი მცენარეებისთვის?

.....

რისგან ფუჭდება მცენარე?

.....

როდის იწყება საგაზაფხულო სამუშაოები?

.....

რას ითვალისწინებს საგაზაფხულო სამუშაოები?

.....

როგორ უნდა გაისხლას დეკორატიული მცენარეები?

.....

რას აკეთებენ მებაღეები დეკემბერში?

.....

3.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა პკითხა?
1.	
2.	

მებაღემ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

3.13. კიდეჲ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- მებაღეს ნებისმიერ სეზონში აქვს საქმე. ახლა ბაღში მცენარეები მსუბუქად უნდა გაისხლას.
- ახლა რას საქმიანობთ?
- ახლა ვარდების მსუბუქი მიმდინარეობს, მებაღეები ამ საქმით ვართ დაკავებული. ასევე საჭიროა ტოტების მოჭრა. უნდა ნიადაგიც და სარეველებისგან გასუფთავდეს.
- სამუშაოები როდის უნდა დაიწყოს?
- ოქტომბერ–ნოემბერში. დეკემბრის რიცხვებში კი უნდა დასრულდეს.
- მთავარია, მცენარეებს შესაბამისი შევუქმნათ...
- დიახ, პირველი ეტაპი ადგილის სწორად შერჩევაა. ნიადაგი უნდა იყოს კარგად წყალი არ უნდა მოაკლდეს, ოღონდ ზომიერად უნდა დავუსხათ, რადგან მცენარე ფუჭდება როგორც უწყლოდ, ისე ტენისგან.
- სამუშაოებს როდის უნდა შევუდგეთ?
- ხშირად მარტში ვიწყებთ, ხან – აპრილში. საჭიროა დაბარვა, გასხვლა,, სასუქის შეტანა.

3.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: მცენარე სხვადასხვა მიზეზით შეიძლება აღმოჩნდეს სახლში – ზოგს აჩუქებენ, ზოგი კი ყიდულობს.

ჯერ დაათვალიერეთ ოთახები, მერე კი

ამ მცენარეების უმეტესობა აქ ძვირი ღირს, იქ კი

ქვედა იარუსებზე საკმაოდ დიდი ჩრდილია, ზევით კი

მცენარისთვის კარგია აღმოსავლეთის მხარე, სამხრეთი კი

3.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	მიგროვდება		
წარსული უწყვეტელი		გიგროვდებოდა	
მომავალი დრო			დაუგროვდება

წარსული წყვეტილი	დამიგროვდა		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			დაუგროვდეს
პირველი თურმეობითი		დაგგროვებია	

3.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მცენარე, სურვილი, მოვლის წესები, მცენარეების მოვლა, ცოცხალი არსება, ტროპიკული, ადგილი, გადარგვა, ყვავილობს, მზეზე დადგმა, ანალიზებს, აპირებს

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.17. დაწერეთ თემა: ოთახის ყვავილები

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატით, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

ტაპი VI

ფერმა. ფერმარი. ფერმარული მეურნეობა

ნაწილი I

ფერმარული მეურნეობის ტიპები

1.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: ბ – 8

ა.	საერთო	1. ფერმერი
ბ.	მიწის ფართობი, რომელიც მცენარეული კულტურებისა და პირუტყვისგან პროდუქციის საწარმოებლად გამოიყენება	2. მსხვილი
გ.	ფერმის მეპატრონე	3. ინდივიდუალური
დ.	დაჯგუფება რაიმე ნიშნის მიხედვით	4. საოჯახო
ე.	დიდი მასშტაბის (ზომის)	5. წვრილი
ვ.	ინდივიდის კუთვნილი, კერძო	6. საიჯარო
ზ.	ოჯახისათვის განკუთვნილი, ოჯახისა	7. ერთობლივი
თ.	მცირე მასშტაბის (ზომის)	8. ფერმა
ი.	იჯარით გასაცემი, იჯარისათვის განკუთვნილი, — იჯარისა	9. კლასიფიკაცია

1.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

ფერმა შედგება:

- ა) 2 ძირითადი ფაქტორისაგან
- ბ) 3 ძირითადი ფაქტორისაგან
- გ) 4 ძირითადი ფაქტორისაგან

აშშ—ში საშუალო ზომის ფერმაში მუშაობს:

- ა) ორი დაქირავებული ადამიანი
- ბ) სამი დაქირავებული ადამიანი
- გ) ორი—სამი დაქირავებული ადამიანი

ფერმერული მეურნეობის კლასიფიკაციას სხვადასხვა ქვეყანაში განსაზღვრავს:

- ა) ადგილობრივი პირობები
- ბ) ცხოვრების დონე
- გ) შემოსავლის რაოდენობა ერთ სულზე

საოჯახო მეურნეობა:

- ა) ფერმერული მეურნეობის ერთ-ერთი ძირითადი სახეობაა
- ბ) ფერმერული მეურნეობის ერთ-ერთი მეორეხარისხოვანი სახეობაა
- გ) ფერმერული მეურნეობის უმნიშვნელო სახეობაა

ფერმის ტექნიკა და მისი რაოდენობა დამოკიდებულია:

- ა) ფერმის სპონსორზე
- ბ) ბანკის პოზიციამზე
- გ) ფერმის სიდიდებზე

1.3. მოცემული და სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	ძირითადი ფაქტორებისაგან შედგება ფერმა?
საიდან	
რა	
ვინ	
რატომ	
სად	
რისთვის	

1.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

- ფერმერი
- საოჯახო ფერმა
- რეალიზაცია
- დაქირავებული მუშა
- ერთობლივი მეურნეობა

1.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

ფერმა არის ორგანიზაცია, რომელიც იყენებს თავის	
ფერმა სამი ძირითადი ფაქტორისაგან შედგება:	
სოფლის მეურნეობის განვითარებულ ქვეყნებში არსებობს შემდეგი სახის საოჯახო ფერმები:	
ფერმერული მეურნეობების ძირითადი სახეობებია:	

1.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

ფერმის სიდიდე..... არის დამოკიდებული ტექნიკ..... რაოდენობა
 ფერმერული მეურნეობ..... კლასიფიკაცია სხვადასხვა ქვეყანა..... სხვადასხვაა
 ეს ორგანიზაცია აწარმოებს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებს.....
 ფერმა სამი ძირითად.... ფაქტორის..... შედგება
 ამერიკა..... არსებობს კიდევ უფრო დიდ.... ფერმებიც

1.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული გზნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

ყიდის	კაპიტალს
იყენებს	პროდუქციას
აწარმოებს	მუშახელი
გამოიყენება	ფერმერი

1.8. წინადადებებში ჩასვით გზნები შესაბამისი ფორმით:

ფერმერი თავის ნაწარმს თავად (მოიხმარს/მოიხმარა)
 ფერმერი თავის ნაწარმს ბაზარზე (ყიდის/გაყიდა)
 საშუალო ფერმაში 2-3 დაქირავებული ადამიანი (მუშაობს/უმუშავია)
 ამ ორგანიზაციამ თავისი მიწის ფართობი (გამოუყენებია/გამოიყენა)
 ფერმერი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებს (აწარმოა/აწარმოებს)

1.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით
 საშუალო ფერმაში 2-3 დაქირავებული
 ეს ორგანიზაცია იყენებს
 ფერმერი აწარმოებს

სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებს
 თავის რესურსებს
 ფერმა ასე განიმარტება
 ადამიანი მუშაობს

1.10. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
ფერმა აწარმოებს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებს	
ფერმას არა აქვს საკუთარი მიწის ფართობი	
ამერიკაში დიდი ზომისაა ფერმა, თუ მასში 4 დაქირავებული ადამიანი მუშაობს	
მაღალგანვითარებულ ქვეყნებში შესაძლოა ფერმას 700 ჰექტარი მიწა ჰქონდეს	
საოჯახო ფერმის ზომა ყველა ქვეყანაში ერთნაირია	
რაც უფრო დიდია ფერმა, მით უფრო მეტი ტექნიკა სჭირდება მას	
ეკონომიკური პირობები ფერმერული მეურნეობის კლასიფიკაციის ერთ-ერთი განმსაზღვრელია	
მაღალგანვითარებულ ქვეყნებში ფერმის საშუალო სიდიდე 100 ჰექტარია	
ფერმა აწარმოებს მხოლოდ მცენარეულ კულტურებს	

1.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

- ვინ არის ამ ინტერვიუს რესპონდენტი?

- ვინ გააშენა იტალიური ბაღის ანალოგი?

- რა ჰქვია ამ ბაღს?

- რა არის გაშენებული ამ ბაღში?

- როდის და სად გაჩნდა ამ ბაღის გაშენების იდეა?

- ვინ დაეხმარა ფინანსურად იდეის ავტორს?

რას გეგმავს თენგიზ ცინცაძე?

.....

როგორ ახდენს ის თავისი პროდუქტის რეალიზაციას?

.....

1.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
ცინცაძემ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

1.13. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- როდის გაგიჩნდათ ბალის იდეა?
- ბალის გაშენების იდეა ცხოვრების დროს გამიჩნდა, სადაც სტილის ბალები ვნახე და ანალოგის გაკეთება გადავწყვიტე.
- მანამდე სოფლის მეურნეობაში მუშაობის გქონდათ?
- არანაირი გამოცდილება არ მქონდა, თუმცა მაინც დავწერე, რომელმაც ევროკავშირის ორგანიზაციის დაფინანსება მოიპოვა, დაახლოებით 6000 დოლარის ოდენობით. ეს იყო ჩემი სასტარტო ამ წლების განმავლობაში კი ბალში ჯამში 200 000 ლარამდე მაქვს ჩადებული.
- კიდევ ინვესტიციის გაზრდა?
- დიახ, ბალის ვაპირებთ. მინდა, რომ ვაზის ბალი კიდევ უფრო გავხადო, ამიტომ 1500-მდე ძირი ვაზის დარგვას ვგეგმავ. წელსვე ვაპირებ პროდუქციის ქსელში შეტანასაც. ველოდები ვაშლის 20-22 ტონა მოსავალს, ამიტომ, მოლაპარაკებებს რამდენიმე სავაჭრო ქსელთან.

აზროვნობა

- რაც შეეხება სამომავლო გეგმებს...
- ვაპირებთ 10-მდე პროდუქციის წარმოებას — ვაშლის ძმრის, ჩირების და სხვა ... ამასთან, იგეგმება სარეალიზაციოდ სასაჩუქრე გაკეთებაც.
- წარმატებებს გისურვებთ!
- გმადლობთ!

1.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ფერმერი აწარმოებს პროდუქციას როგორც თავისთვის, ისე გასაყიდად.

ფერმის ძირითად ფაქტორებში შედის როგორც მიწა და მუშახელი, ისე
 სოფლის მეურნეობის განვითარებულ ქვეყნებში არსებობს როგორც წვრილი და საშუალო, ისე

ფერმის სიდიდებზე დამოკიდებული როგორც ტექნიკა, ისე
 ფერმა არის მიწის ფართობი, რომელიც გამოიყენება როგორც მცენარეული კულტურების, ისე

1.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვყიდი		
წარსული უწყვეტელი		ყიდი	
მომავალი დრო	გავყიდი		
წარსული წყვეტილი		გაყიდე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			გაყიდოს
პირველი თურმეობითი			გაუყიდა

1.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მიწის ფართობი, მუშახელი, ფერმერი, საოჯახო მეურნეობა, საშუალო სიდიდე, დაქირავებული, სხვადასხვა, ეკონომიკური პირობები, ინდივიდუალური, წვრილი, განმარტებითი ლექსიკონი, პროდუქცია...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--

2.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: გ - ნ

ა.	ხელმძღვანელი, მმართველი	1. მენეჯმენტი
ბ.	უდიდესი, ყველაზე მეტი	2. დამახასიათებელი
გ.	ერთი თვისებრიობიდან მეორეში ნახტომისებური გადასვლა	3. უხსოვარი
დ.	ეკონომიკური ან სამრეწველო საქმიანობა, რომელიც მოგებას იძლევა	4. მენეჯერი
ე.	რაც ვინმეს ან რამეს ახასიათებს	5. ინტელექტი
ვ.	ძალიან ძველი	6. რევოლუცია
ზ.	ხელმძღვანელობა, მმართველობა, მართვა	7. მაქსიმალური
თ.	გონება, ჭკუა; გონებრივი განვითარების დონე	8. ბიზნესი

2.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

საკუთარი საქმიანობის მსხვილ ბიზნესად ქცევა შეუძლია ნებისმიერ ფერმერს:

- ა) რომელსაც ოცნება უყვარს
- ბ) რომელსაც ჭამა უყვარს
- გ) რომელსაც შრომა უყვარს

სამეწარმეო საქმიანობის მენეჯმენტი

- ა) უხსოვარი დროიდან იღებს სათავეს
- ბ) მეთვრამეტე საუკუნიდან იწყება
- გ) 21-ე საუკუნიდან იწყება

სამრეწველო რევოლუცია მოხდა:

- ა) ორი საუკუნის წინ
- ბ) სამი საუკუნის წინ
- გ) ოთხი საუკუნის წინ

ფერმის მენეჯერის მიზანია:

- ა) ფერმის შენარჩუნება
- ბ) ოჯახისა და ნათესავების ფინანსური უზრუნველყოფა

გ) მაქსიმალური მოგების მიღება

2.3. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით).

როგორი	ფორმით მართავს მენეჯერი ფირმას?
რისი/რის	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
რით	
რა	
ვინ	

2.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

მენეჯერი

წარმატებული

მართვა

სამრეწველო რეგულაცია

ფერმერული მეურნეობა

2.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მენეჯერ აქვს ოთხი ძირითადი ფუნქცია:	
ქართული მენეჯმენტი გამომდინარეობს:	
ფერმერული მეურნეობის მართვა მოითხოვს:	
ფერმერულ მეურნეობაში დასაქმებულია:	

მენეჯმენტს ყველა ქვეყანაში აქვს:	
----------------------------------	--

2.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

მენეჯმენტ..... ყველა ქვეყანა..... თითქმის ერთიანი სისტემა და პრინციპები..... აქვს.
 ეს თავისებურებები..... განსაკუთრებით შეიმჩნევა ფერმერული მეურნეობები..... მართვა.....
 აქ დასაქმებულია სოფლ..... ტრადიციებსა და ჩვეულებები..... აღზრდილი ხალხი.
 სამეწარმეო საქმიანობა..... მენეჯმენტი შედარებ..... ახალგაზრდაა.
 ფერმერი არის თავის..... მეურნეობ..... მმართველი.

2.7. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

იწყება	თავისებურებით
აქვს	გათვალისწინებას
გამოირჩევა	განვითარება
მოითხოვს	ხელწერა

2.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

მენეჯმენტი სათავეს უხსოვარი დროიდან (იღებს/აიღო)
 მისი განვითარება მეთვრამეტე საუკუნიდან (დაიწყება/იწყება)
 ფერმერული მეურნეობის მართვა ადგილობრივი სპეციფიკური პირობების
 გათვალისწინებას (მოუთხოვია/მოითხოვს).
 ფერმერი დამოუკიდებლად თავის ფერმას (მართა/მართავს).
 მან არსებული რესურსებიდან მაქსიმალური მოგება (მიიღებს/მიიღო).

2.9. შეაერთეთ წინადადებები:

მას შეუძლია საკუთარი საქმიანობა	ფრანგული ხელწერა აქვს
წარმატებული ფერმერი	კაცის ბუნებიდან გამომდინარეობს
ფრანგულ მენეჯმენტს	მსხვილ ბიზნესად აქციოს
ქართული მენეჯმენტი ქართველი	წარმატებული მენეჯერია

2.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
------------	-----

სამრეწველო რევოლუცია XVIII საუკუნეში მოხდა	
მენეჯერის ერთ-ერთი ფუნქციაა პროცესის კონტროლი	
სამეწარმეო საქმიანობის მენეჯმენტს დიდი ხნის ისტორია აქვს	
მენეჯერი ცდილობს რაც შეიძლება დიდი მოგების მიღებას	
ფერმერის საქმიანობა მნიშვნელოვანია მხოლოდ მისი პირადი კეთილდღეობისთვის	
მენეჯმენტს ყველა ქვეყანაში მისთვის დამახასიათებელი თავისებურებები აქვს	
ამერიკულ მენეჯმენტს ამერიკული ხელწერა აქვს	
ყველა ფერმერს შეუძლია მსხვილი ბიზნესმენი გახდეს	
წარმატებული ფერმერი წარუმატებელი მენეჯერია	

2.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

ვინ არის მარინა კოლუა?

.....

სად ცხოვრობს ის?

.....

რა ბიზნესი აქვს მას?

.....

რა არის სიმინდის სილოსი?

.....

რატომაა საძოვრების ნაკლებობა სამეგრელოში?

.....

რა არის განსაკუთრებული პრობლემა სოფლის მეურნეობაში?

.....

რა შემთხვევაში მოხდება დარგის აღორძინება, მარიკას აზრით?

.....

რომელ პროდუქტებზე უნდა დაწესდეს კვოტები, მარიკას აზრით?

.....

რა არის მარიკას რჩევა?

.....

2.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	

2.	
მარკამ	რა უპასუხა?
1.	
2.	

2.13. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

- **საიდან მოვიდა სილოსის საწარმოს იდეა?**
- სიმინდის საქონლის საკვებია, რომელიც წელს პირველად გამოვუშვით სარეალიზაციოდ. ადგილობრივ იყიდება. ჩვენს რეგიონში სავარგულების უმრავლესობა უკავია, შესაბამისად, საძოვრების ნაკლებობაა. თივაც კი გორიდან მოაქვთ.
- **სოფლის მეურნეობის სამ სფეროში ერთდროულად ხართ ჩართული. საქმიანობისას რა პრობლემები გაქვთ?**
- განსაკუთრებული პრობლემა სოფლის ფინანსებია.
- **ბოლო პერიოდში სოფლის მეურნეობა ერთ-ერთ პრიორიტეტადაა მიჩნეული...**
- მართალია, მთავრობის განცხადებებით, სოფლის მეურნეობა არის მიჩნეული. მაგრამ აღორძინება არ მოხდება, თუ ახალგაზრდებსა და მათ განათლებაში არ ჩაიღო. თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა აუცილებელი, ამას კი დიდი მხარდაჭერა სჭირდება.
- **როგორ ფიქრობთ, რამდენად შეუძლია ქართულ პროდუქტს კონკურენცია გაუწიოს იმპორტირებულს?**
- აუცილებელია კვოტები დაწესდეს ისეთ პროდუქტებზე, რომლის წარმოება საქართველოში პრიორიტეტულია. კვოტების დაწესება და კონტროლი აუცილებელია. წარმოებას რომ გავზრდით, დაიწევს.
- **რას ურჩევთ ახალგაზრდებს, რომლებიც სამსახურის ძიებაში არიან?**
- პირველ რიგში, მთავარია მე ყველაფერს ჩემს მშობლებს ვუმადლი. მათ მასწავლეს ფასი. ვფიქრობ, მთავარია შრომისმოყვარეობა და ადრე თუ გვიან, შრომა აუცილებლად დაფასდება.

2.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: სამეწარმეო საქმიანობის მენეჯმენტი შედარებით ახალგაზრდაა, **რადგან** მისი განვითარება მე-18 საუკუნიდან იწყება.

ბრაზილიაში მენეჯერის სიბეჯითის გამო ხელმძღვანელობა ზარალდებოდა, **რადგან**

მენეჯერი ახლა სასამართლოში დავობს მაღაზიის წინააღმდეგ, **რადგან**

სამეგრელოში საძოვრების ნაკლებობაა, **რადგან**

თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა ძნელია, **რადგან**

2.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვმართავ		
წარსული უწყვეტელი			მართავდა
მომავალი დრო		მართავ	
წარსული წყვეტილი	ვმართე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			მართოს
პირველი თურმეობითი		ვიმართავს	

2.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მენეჯერი, მენეჯმენტი, მართავს, ბიზნესი, იღებს სათავეს, ერთიანი სისტემა, თავისებურება, ხელწერა, ადათ-წესები, დასაქმებული, სპეციფიკური პირობები, სამრეწველო რეგულაცია

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.17. დაწერეთ თემა: საოჯახო ფერმის მართვა

.....

.....

.....

.....

.....

ფერმერული პროდუქციის რეალიზაცია. მარკეტინგი

3.1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან.

ნიმუში: ვ – 5

ა.	მკაფიო	1. ბუნებრივი
ბ.	პროდუქციის რეალიზაციისთვის განხორციელებული საქმიანობა	2. გაყიდვა
გ.	ნატურალური	3. ყიდვა
დ.	რეალიზაცია	4. მენეჯერი
ე.	მეტოქეობა უპირატესობის მოსაპოვებლად	5. კონკურენტი
ვ.	მეტოქე უპირატესობის მოსაპოვებლად	6. ნათელი
ზ.	შესყიდვა	7. მარკეტინგი
თ.	მმართველი	8. კონკურენცია

3.2. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მარკეტინგის მიზანია:

- ა) პროდუქციის გაყიდვა
- ბ) წარმოების მოცულობის გაზრდა
- გ) პროდუქციის წარმოება

ბაზარზე მნიშვნელოვანია:

- ა) ერთჯერადი ურთიერთობები მყიდველთან
- ბ) ხანგრძლივი ურთიერთობები მყიდველთან
- გ) პროდუქტების გასაღება ნებისმიერ ფასად

მყიდველი შეიძლება დავაინტერესოთ:

- ა) ნატურალური პროდუქციით
- ბ) ხელოვნური დანამატებით გაჯერებული პროდუქციით
- გ) პროდუქციით, რომელსაც ზომიერად აქვს ხელოვნური დანამატები

3.3. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

აბრუნობა

როგორი	
რისი/რის	
რატომ	
როგორ	
რომელი	
საიდან	
სად	
რა	არის მარკეტინგი
ვინ	

3.4. შეადგინეთ წინადადებები შემდეგი სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით:

შესყიდვა

პროდუქციის რეალიზაცია

მყიდველი

კონკურენცია

საერთო მოცულობა

3.5. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მყიდველთან ურთიერთობის პროცესი მოიცავს:	
ფერმერული მეურნეობის საქმიანობა სამ ძირითად მიმართულებას მოიცავს:	
მეურნეობის მმართველი, ვალდებულია:	
მარკეტინგის მართვა არის:	

3.6. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

ფერმერ..... უნდა შეისწავლოს ბაზარ....პროდუქტის სარეალიზაციო ფასი

შეკითხვა.... ფირმა.... უნდა ჰქონდეს მკაფიო პასუხი

მისი პროდუქცია იწარმოება ხელოვნურ.... დანამატებ.... გარეშე
 მნიშვნელოვანია ურთიერთსასარგებლო ურთიერთობებ.... ჩამოყალიბება მყიდველ....
 ეს არის მეურნეობ.... ძირითადი სამოქმედო სფეროებ....

3.7. დააწვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

მოიძია	შეკითხვა
მოიცავს	ფასი
შეისწავლა	ინფორმაცია
აქვს	პროცესს

3.8. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

ამ სფეროში ფერმერს გადაწყვეტილებების მიღება (უწევს/მოუწია)
 მმართველი ვალდებულია წინასწარ ინფორმაცია (მოიძია/მოიძიოს)
 მმართველი ვალდებულია ბაზარზე პროდუქტის სარეალიზაციო ფასი (შეუსწავლია/
 შეისწავლოს)
 რატომ უნდა ეს პროდუქტი თქვენგან? (შევიძინ/შევიძინო)
 ფერმერს შეუძლია თავის მყიდველებს (განუცხადა/განუცხადოს)

3.9. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

მარკეტინგი პროდუქციის რეალიზაციისთვის	დანამატების გარეშე
მნიშვნელოვანია ხანგრძლივი ურთიერთობების	მოთხოვნების მართვა
მარკეტინგის მართვა არის მყიდველის	ჩამოყალიბება მყიდველთან
მისი პროდუქცია იწარმოება ხელოვნური	განხორციელებული საქმიანობაა

3.10. წაკითხული და მოსმენილი ტექსტების მიხედვით მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისად +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
მარკეტინგის მართვა არის მყიდველის მოტყუება	
ფერმერი ვალდებულია შეისწავლოს ბაზარზე პროდუქტის სარეალიზაციო ფასი სეზონისა და წლების მიხედვით	
მნიშვნელოვანია ბაზარზე ხანგრძლივი ურთიერთობების ჩამოყალიბება მყიდველთან	
მარკეტინგი არის პროდუქციის წარმოებისთვის განხორციელებული საქმიანობა	

ფერმერული მეურნეობის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა შესყიდვები	
მყიდველის შეკითხვაზე ფირმას უნდა ჰქონდეს ბუნდოვანი პასუხი	
ფერმერული მეურნეობის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა პროდუქციის რეალიზაცია	
მაღალი კონკურენციის პირობებში მნიშვნელოვანია ბაზარზე ერთჯერადი გარიგებები	
ფერმერული მეურნეობის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა პროდუქციის წარმოება	

3.11. უპასუხეთ კითხვებს მოსმენილი ტექსტის მიხედვით:

ვინ არის დავით ზარდიაშვილი?

.....

სად ყიდის ის თავის პროდუქციას?

.....

რა არის მისი მიზანი?

.....

ვინ ეხმარება მას?

.....

რა პროფესიისაა დავითის მამა?

.....

რა პრობლემა აქვს სოფლის ახალგაზრდობას?

.....

რა არის ინფორმაციის მიღების ძირითადი წყარო სოფელში?

.....

სად აპირებს მომავალში დავითი თავისი პროდუქციის რეალიზაციას?

.....

3.12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
დავითმა	რა უპასუხა?

1.	
2.	

3.13. კიდეჲ ერთხელ მოისმინეთ ინტერჲიუ და ჩასვით გამოტოჲებული სიტყჲები:

- რთულია დღეს ფერმერობა...
- დიახ, შრომასთან ერთად დიდ თანხებსაც მოითხოვს.
- ვინ გეხმარებათ?
- როგორც ფინანსური, ასევე გამოცდილებით დიდ დახმარებას მიწევს ჩემი ოჯახი. მამა პროფესიით და მისმა დროულმა და სწორმა ჩემი მეურნეობის წარმატება განაპირობა.
- ახალგაზრდებს აინტერესებთ სოფლის მეურნეობა?
- სოფელში დაინტერესებული არიან სოფლის მეურნეობით, თუმცა, ისინი საკმარის ვერ იღებენ. მოჰყავთ პომიდორი, კომბოსტო, წიწაკა, კარტოფილი, ვაშლი, ქლიაჲი... სამწუხაროა, რომ სოფელში ნაკლებად აღწევს. არ გვაქვს ახალი ინფორმაციები ან გვიან ვიგებთ მათ შესახებ. ჩვენთვის ინფორმაციის მიღების ძირითად წყაროდ რჩება.
- როგორ დგას საკითხი?
- სხვადასხვა სავაჭრო ქსელში, შემაქვს. ვფიქრობ ექსპორტზეც.
- სად აპირებთ პროდუქციის შეტანას?
- ბაზარზე. მესმის, რომ ეს რთული იქნება, მაგრამ სირთულეების არ მეშინია.
- წარმატებებს გისურვებთ!
- დიდი მადლობა!

3.14. დაასრულეთ წინადადებები შემდეგი ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ჩვენთვის ინფორმაციის მიღების ძირითადი წყაროა არა ტელევიზია, არამედ ინტერნეტი.

დავითი პროდუქციის შეტანას აპირებს არა რუსეთში, არამედ
 ახალგაზრდები დაინტერესებული არიან არა მეხოსტნეობით, არამედ
 ჩვენთვის ყველაზე დიდი პრობლემაა არა წარმოება, არამედ
 უნდა ვიფიქროთ ასეთი პროდუქციის არა იმპორტზე, არამედ

3.15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვიძენ		
წარსული უწყვეტელი		იძენდი	
მომავალი დრო			შეიძენს

წარსული წყვეტილი	შევიძინე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			შევიძინოს
პირველი თურმეობითი		შევიძინია	

3.16. მოცემული სიტყვებისა და შესიტყვებების გამოყენებით შეადგინეთ ტექსტი:

მარკეტინგი, პროდუქციის რეალიზაცია, გადაწყვეტილება, მოცულობა, სარეალიზაციო ფასი, ურთიერთსასარგებლო, მყიდველი, გამყიდველი, კონკურენცია, ხელოვნური დანამატები, ნატურალური

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.17. დაწერეთ თემა: პროდუქციის რეალიზაცია

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.18. შეადგინეთ „ჩემი ლექსიკონი“. ჩაწერეთ და განმარტეთ ამ თემის უცხო სიტყვები. შეგიძლიათ განმარტოთ:

- ნახატით, ფოტოთი
- სინონიმით
- ანტონიმით
- მშობლიურ ენაზე თარგმნით

--	--

1. დააკავშირეთ განმარტებები სიტყვებთან:

ნიმუში: დ - 7

ა.	არაბუნებრივი	1. მეყვავილეობა
ბ.	უკეთესს ხდის	2. მეყვავილე
გ.	რაც ხელსაყრელი არ არის, საზარალო	3. ხელოვნური
დ.	მენჯერი	4. დეკორატიული
ე.	ხანგრძლივი უწვიმობითა და სიცხით გამოწვეული ნიადაგის სიმშრალე	5. ეკოლოგია
ვ.	მინის სახურავისა და კედლების მქონე შენობა, სადაც სინათლისა და სითბოს საჭირო პირობების დაცვით ხელოვნურად აშენებენ მცენარეებს	6. აუმჯობესებს
ზ.	კვებასთან დაკავშირებული	7. მმართველი
თ.	ყვავილების სპეციალისტი ან გამყიდველი	8. კვებითი
ი.	ატმოსფერული ნალექები, რომლებიც ციხულის პატარა მარცვლების სახით მოდის	9. სათბური
კ.	ადგილის დამამშვენებელი, ლამაზი	10. გვალვა
ლ.	ყვავილების მოვლა-მოყვანა	11. სეტყვა
მ.	მენჯერი	12. არახელსაყრელი

2. დაუკავშირეთ ერთმანეთს სინონიმები:

ჭარბი	მენჯერი
სათანადო	მორწყვა
მმართველი	ნაგებობა
ირიგაცია	ზედმეტი
შენობა	შესაბამისი

3. დაუკავშირეთ ერთმანეთს ანტონიმები:

მნიშვნელოვანი	მეტად
ამაგრებს	უმცირესი
ასუფთავებს	უძველესი
უდიდესი	ბუნებრივად
ნორმალური	უმნიშვნელო
დამოუკიდებელი	ასუსტებს
ნაკლებად	აბინძურებს
უახლესი	არანორმალური
ხელოვნურად	დამოკიდებული

4. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

მცენარეები:

- ა) ხელს უშლიან ჭარბი ნახშირორჟანგის დაგროვებას
- ბ) ხელს უწყობენ ჭარბი ნახშირორჟანგის დაგროვებას
- გ) ხელს უშლიან ჟანგბადის დონის შენარჩუნებას

მცენარის ზრდა-განვითარებისთვის საჭიროა:

- ა) წყალი და ჰაერი;
- ბ) ჰაერი და საკვები;
- გ) წყალი, ჰაერი, საკვები, სინათლე, სათანადო კლიმატი

წვეთოვანი მორწყვის დროს წყალი მიეწოდება:

- ა) მცენარის ფოთლებს;
- ბ) მცენარის ტოტებს;
- გ) მცენარის ფესვებს

დეკორატიული მცენარე:

- ა) მხოლოდ ხელოვნურია;
- ბ) მხოლოდ ბუნებრივია;
- გ) ხელოვნურად გამოყვანილი ან ბუნებაში არსებულია

5. მოცემული ან სხვა კითხვითი სიტყვების გამოყენებით დასვით კითხვები (წაკითხული ტექსტის მიხედვით):

როგორი	
რისი	
რატომ	
რომელი	
საიდან	
რა	როლს ასრულებს წყალი მცენარის ცხოვრებაში?
ვინ	

6. ამოიწერეთ ტექსტიდან თქვენთვის უცნობი სიტყვები და მოიძიეთ მათი განმარტებები ლექსიკონებში:

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____

_____ - _____
 _____ - _____
 _____ - _____

7. ახალი სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებები:

8. ტექსტის მიხედვით დაასრულეთ წინადადებები:

მცენარეები მონაწილეობენ:	
მცენარის ზრდა-განვითარებისათვის საჭიროა:	
არახელსაყრელი ბუნებრივი მოვლენებია:	
სათბურში მოჰყავთ:	
წვეთოვანი მორწყვა გულისხმობს:	

9. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო დაბოლოებები:

მცენარე უდიდეს როლ..... ასრულებს ადამიანის ცხოვრება.....
 მცენარეები ხელ..... უშლიან ჭარბი ნახშირორჟანგ..... დაგროვებას
 წყალი მნიშვნელოვან როლ..... ასრულებს მცენარ..... განვითარება.....
 მეყვავილეობა ხელ..... უწყობს ეკოლოგიური მდგომარეობ..... გაუმჯობესება.....
 ფერმერ..... განსაზღვრავს თავისი საქმიანობ..... მიმართულება.....

10. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული ზმნები და მეორე სვეტში მოცემული სიტყვები:

ასრულებს	დრო
უწყობს	უსვლელი
იცვლება	როლს
რჩება	ხელს

11. მოისმინეთ ინტერვიუ და უპასუხეთ კითხვებს:

ვინ არის გიორგი ლაცაბიძე?

.....

რა გააშენა მანდ და სად?

.....

როგორი იყო მაყვლის მოსავალი მეორე წელს?

.....

რითი სჯობია მაყვალი მარწყვს?

.....

სადაურია გიორგის გაშენებული მაყვალი?

.....

რითია ეს მაყვალი გამორჩეული?

.....

როგორ ახდენს თავისი პროდუქტის რეალიზაციას ახალგაზრდა ფერმერი?

.....

12. მნიშვნელოვანი კითხვა-პასუხი:

ჟურნალისტმა	რა ჰკითხა?
1.	
2.	
გიორგიმ	რა უპასუხა?

1.	
2.	

მოისმინეთ დიალოგი და შეასრულეთ დავალება:

13. მონიშნეთ სწორი/არასწორი ინფორმაცია შესაბამისი +/- ნიშნებით:

ინფორმაცია	+/-
გიორგი ლაცაბიძე გამოცდილი ფერმერია	
მაყვალის მალე იძლევა შემოსავალს	
გიორგის გაშენებულ მაყვალს ეკალი არა აქვს	
გიორგის მაყვალის გაზაფხულზე უნდა შეიწამლოს	
გიორგის მაყვალის ევროპულია	
მომავალში გიორგი მაყვლის ექსპორტს აპირებს	
გიორგის მაყვალის ხშირად უნდა მოირწყას	
გიორგის მაყვალის დეფიციტური პროდუქტია	
ამერიკული მაყვალის ტკბილი და არომატულია	
გიორგის მაყვალის ჯერ არ არის სრულად მსხმოიარე	

14. კიდევ ერთხელ მოისმინეთ ინტერვიუ და ჩასვით გამოტოვებული სიტყვები:

გიგანტური უეკლო მაყვალის

23 წლის გიორგი ლაცაბიძე თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფაკულტეტის სტუდენტია. ის ახალგაზრდა და სოფელ კისისხევში, გიგანტური უეკლო ნახევარ ჰექტარზე აქვს გაშენებული. წელს მოსავალიც მიიღო.

- ამ ჯიშის მაყვალის ძალიან ტკბილი და ნახევარ ჰექტარზე 1500 ძირი მაქვს დარგვის მეორე წელსვე ერთი ძირიდან 5 კილოგრამი, სულ კი 7 ტონაზე მეტი მოსავალი ავიღეთ. მესამე წელს, როცა მაყვალის სრულად გახდება, ერთი ძირიდან შეიძლება 10 კილოგრამიც მოვკრიფოთ.

- მაცვალმა როდის დაგაინტერესა?

- ისეთ კულტურას ვეძებდი, რომელიც მალე იძლევა მიუხედავად იმისა, რომ ამის საუკეთესო საშუალებაა, მაცვალს უფრო შედეგი მოაქვს. ამიტომ მთელი დანაზოგი მაცვლის ბიზნესში ჩავდე.

- სად შეიძინე ნერგები?

- ეს მაცვალი გახლავთ და ნერგებიც იქიდან არის შემოტანილი. სპეციფიკური მაღალი შაქრიანობა აქვს და კარგი მოსავლიანობითაც გამოირჩევა.

- ნაყოფი მართლა დიდია?

- ერთი წონა საშუალოდ 15 გრამია, ზოგიერთი სხვა მარცვლისა - 12 გრამამდე. მესამე წელს, მსხმოიარობაში რომ შედის, ზოგი ძირი 10 კგ-მდე ნაყოფსაც კი იძლევა, ზოგმაც, შესაძლოა, 8 კგ გამოვიდეს, 1 ჰექტარზე კი 20 ტონაა.

- მოსავალს ადგილობრივ ბაზარზე ყიდი?

- თავიდან ბაზარს, მაღაზიებსა და რესტორნებს ვაბარებდით. მოეწონათ, სახელი გაითქვა, როგორც ტკბილმა მაცვალმა. დღემდე გვირეკავენ, ითხოვენ და აღარ არის... როცა პროდუქცია და ცოტაა, შემოდის ფასი თვითონ დავარეგულირო, ბაზარს მე

- და რას კარნახობდი ბაზარს?

- 1 კგ-ზე 4 ლარს. ამაზე ნაკლები აღარ უნდა იყოს. საკუთარი შრომა უნდა დააფასონ. აუცილებელია ხარისხიანი მოყვანა. სხვათა შორის, მაცვალს არ სჭირდება, ბიოლოგიურად პროდუქტია.

- ხშირი მორწყვა სჭირდება?

- წელს ისეთი კარგი ამინდები იყო, რომ სულ მოვრწყეთ. კი ორ კვირაში ერთხელ უნდა მოირწყას.

- ბაღში მართლ შენ მუშაობ?

- მთელი ოჯახი ვმუშაობთ. თუ საჭირო გახდა, გვეხმარება.

- სამომავლოდ რა გეგმები გაქვს?

- ვაპირებ მეურნეობის გაფართოებას. ვიწყებ კონტაქტების მოძიებას. ეს აუცილებელია, რათა შემდეგ, როცა მასობრივად გაშენდება, გავიტანოთ. შემოდგომამდე ახალი ძირების ვაპირებთ. მინდა, კიდევ რამდენიმე ჰექტარზე გავაშენო.

15. შეავსეთ ცხრილი:

ახლანდელი დრო	ვიძენ		
წარსული უწყვეტელი		იძენდი	
მომავალი დრო	შევიძენ		
წარსული წყვეტილი		შეიძინე	
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			შეიძინოს
პირველი თურმეობითი			შეუძენია

მოისმინეთ!

1. უპასუხეთ კითხვებს:

(6 ქულა)

ვინ არის ნოდარ ტოხოსაშვილი?

.....

ვისთან ერთად ცხოვრობს ის?

.....

რას საქმიანობს ნოდარი?

.....

რითია უკანაფშავის მოსახლეობის 95% დაკავებული?

.....

რა არის უკანაფშაველებისთვის დიდი პრობლემა?

.....

როგორ ახერხებს ნოდარი პროდუქციის რეალიზებას?

.....

2. გახაზეთ სწორი პასუხი:

(4 ქულა)

ა) უკანაფშავის მოსახლეობის უმრავლესობა მისდევს:

მეთევზეობას

ნადირობას

ტურისტების მომსახურებას

სოფლის მეურნეობას

ბ) უკანაფშავში არის

სახნავი მიწების დეფიციტი

შემის დეფიციტი

თანამედროვე ტექნიკის დეფიციტი

სასმელი წყლის დეფიციტი

გ) ნოდარი მისდევს

მხოლოდ მეფუტკრეობას

მხოლოდ მებოსტნეობას

მხოლოდ მესაქონლეობას

მეფუტკრეობას, მებოსტნეობას და მესაქონლეობას

დ) უკანაფშავის ახალგაზრდებს არა აქვთ

ინფორმაცია

წიგნები

ტანსაცმელი

სკოლა

3. მოსმენილი ტექსტის მიხედვით მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით შესაბამისი სიტყვები:

(10 ქულა)

მოსახლეობის მეურნეობა ელექტროენერგიაც გერმანიის მსურველი ახალგაზრდები
მისდევს ბოსტნეული აგროსექტორმა არარსებობა

1. ამის გამო ინფორმაციულ ვაკუუმში იმყოფებიან
2. რამდენიმე წლის წინ ერთ-ერთ სოფელში ორი თვით მომიწია ცხოვრება
3. გვაქვს სამი ჰექტარი მიწა, სადაც ყველანაირი მოგვყავს
4. სოფელში მაშინ უფრო მეტი ხალხი ცხოვრობდა, იყო
5. კომუნიკაციის დიდ პრობლემებს უქმნის მოსახლეობას
6. ფეისბუქის საშუალებით მიკავშირდება
7. ესეც გახდა ერთ-ერთი სტიმული, რომ წამომეწყო
8. ნოდარ ტოხოლაშვილი დუშეთის რაიონის სოფელ უკანაფშავში მეურნეობას
9. გამაოცა გერმანელი ხალხის მოწესრიგებულმა
10. უკანაფშავში95% ამ საქმით არის დაკავებული

4. დაუსვით კითხვები წინადადებებში გამოყოფილ სიტყვებს:

(5 ქულა)

საქართველო ვაზის სამშობლოა. ამაზე მეტყველებს ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე არსებული ჯიშების მრავალფეროვნება, ასევე ქართველი და უცხოელი ექსპერტების მეცნიერული კვლევები.

ჯერ კიდევ X-XI საუკუნეებში გელათის აკადემიაში, ფლობდნენ ღვინის წარმოების განსაკუთრებულ ხერხს. აქვეა შემონახული უძველესი მარანი - ადგილი, სადაც ღვინო სპეციალურ ჭურჭელში, ქვევრში, ინახება.

IV საუკუნეში ქართველთა განმანათლებელი ნინო კაბადოკიელი ჩვენს ქვეყანაში სწორედ ვაზის ჯვრით შემოვიდა. ეს ჯვარი დღემდე ინახება საქართველოში.

ნიმუში: რისი სამშობლოა საქართველო?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. წარმოდგენილი ვარიანტებიდან შეარჩიეთ და გახაზეთ გამუქებული სიტყვის სინონიმები:

(5 ქულა)

1. დროდადრო აუცილებელია სათბურის **ვენტილაცია**
 - ა) განიავება
 - ბ) მორწყვა
 - გ) გათბობა
2. ჭარბი წყალი საზიანოა მცენარისთვის
 - ა) ჭის
 - ბ) ჭაობის
 - გ) ზედმეტი
3. ეს არის **ოპტიმალური** გადაწყვეტილება
 - ა) ოპერატიული
 - ბ) საუკეთესო
 - გ) საეჭვო
4. ნაყოფის მომწიფებას თავისი **დრო** აქვს
 - ა) ვადა
 - ბ) მიზეზი
 - გ) საფუძველი
5. მცენარეთა დაცვის ეს **მეთოდი** ყველას მოეწონა
 - ა) პრინციპი
 - ბ) საშუალება
 - გ) სისტემა
6. სოფელში მალე მიიღებენ **უახლეს** ტექნიკას
 - ა) უახლოეს
 - ბ) გამართულ
 - დ) თანამედროვე
7. აქაური **კლიმატი** ძალიან უხდება ამ მცენარეს
 - ა) მზე
 - ბ) ჰავა
 - გ) მიწა
8. სახელმწიფოს დახმარების გარეშე წარმატების მიღწევა **რთულია**
 - ა) ძნელია
 - ბ) ადვილია
 - გ) სასურველია
9. ჩემს მეგობარს **საკუთარი** ფერმა აქვს
 - ა) საზოგადოებრივი
 - ბ) კერო
 - გ) წარმატებული
10. ყველას მისი პროდუქტების **შეძენა** სურს
 - ა) ყიდვა
 - ბ) გაყიდვა
 - გ) შექმნა

6. ჩასვით მრავალწერტილების ადგილას სათანადო ანტონიმები:

(5 ქულა)

1. ჩემი ძმა არ არის **გამოუცდელი** ფერმერი, ის ფერმერია;
2. ეს მცენარე **ღია** კი არა, გრუნტში მოდის;
3. ეს მეთოდი **ახალი** კი არა, საკმაოდ გახლავთ;
4. ეს დარგი **განვითარებული** კი არა, საკმაოდ გახლავთ;
5. ჯერჯერობით ეს ბიზნესი არ არის, **წაგებიანია**;
6. ეს არის **შინაგანი** და არა ფაქტორების შედეგი;
7. მთავარია, **ნაკლები** დანახარჯებით ეფექტის მიღწევა;
8. ფერმერის ყოველდღიური ცხოვრება არ არის, საკმაოდ **რთულია**;
9. პროდუქტების შემდეგ **უხარისხო** გაიტანეს ბაზარზე;
10. ამ მცენარეს სიბნელე არ უყვარს, სინათლე.

7. გახაზეთ „ზედმეტი“ სიტყვა:

(5 ქულა)

ნიმუში: სინათლე სითბო მცენარე

სეტყვა	ქარი	სათბური
რკინა	ალუმინი	ვენტილაცია
ლობიო	ხახვი	ვაშლი
ძვირი	იაფი	შრომატევადი
ხილი	ბოსტნეული	ყვავილი
ცხელი	მშრალი	მოსავალი
ფერმერი	მემცენარე	მებაღე
მეხილე	მებაღე	ხილი

8. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვით სათანადო ბრუნვის ნიშნები და თანდებულები:

(10 ქულა)

1. სადრენაჟო სისტემა ხელს უწყობს სათბურიდან ჭარბი წყლ..... მოშორებას;
2. ძლიერი ქარებ..... ზრდის სითბოს დანაკარგს.
3. ღია გრუნტ..... მოჰყავთ ერთწლიანი, ორწლიანი და მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარეები.
4. სათბური შენობაა, სადაც ხელოვნურ..... აშენებენ მცენარეებს;
5. ყველა თესლ... აქვს ვადის მიხედვით ზღვარი.
6. დღეს მეყვავილეობა მრავალი ქვეყნის..... მოგებიანი და სწრაფად განვითარებადი ბიზნესია.
7. იმისათვის, რომ მცენარე..... გაიხაროს, აუცილებელია ხარისხიანი სარგავი მასალა.
8. სელექცია არის მცენარეთა ჯიშების გაუმჯობესება ხელოვნური შერჩევ.....
9. ასეთ მცენარეებს..... სულაც არ უნდა პირდაპირ მზებზე დადგმა.
10. ამ ყველაფრის გააზრების მერე შეიძლება მაღაზია..... წასვლა და მცენარის ყიდვა.

9. დააწყვილეთ პირველ სვეტში მოცემული გზნები და მეორე სვეტში მოცემული სახელები:

(5 ქულა)

იხარჯება	მოლაპარაკებებს
უწევს	აღორძინება
აწარმოებს	კვოტები
დაწესდა	ეკონომიურად
მოხდება	დახმარებას

10. წინადადებებში ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით:

(5 ქულა)

1. ეგვიპტელებმა დაახლოებით 4000 წლის წინყვავილების მოშენება და გამრავლება (დაიწყეს/იწყებენ)
2. წყალი სასიცოცხლო როლს მცენარისთვის (შეასრულა/ასრულებს)
3. მან შარშან ჰიბრიდული თესლი (უყიდა/იყიდა)
4. მან ჩაიცვა ხელთათმანი და პირბადე (იკეთებს/გაიკეთა)
5. ის წვეთოვანი სისტემითპომიდორს და კიტრს (მორწყა/რწყავს)

11. შეაერთეთ წინადადებების ნაწილები:

(4 ქულა)

ქართველმა ხალხმა შექმნა
ქართული ერის კულტურაში
ეს ბუნებრივი პირობები საუკეთესოა
ამ ცნობილ ცენტრში ფლობდნენ

მევენახეობის განვითარებისათვის
ღვინის წარმოების განსაკუთრებულ ხერხს
ღვინის დაყენების კულტურა და ტრადიცია
განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ვაზს

12. შეავსეთ ცხრილი:

(6 ქულა)

ახლანდელი დრო	ვბარავ		
წარსული უწყვეტელი		ბარავდი	
მომავალი დრო			დაბარავს
წარსული წყვეტილი	დავბარე		
სასურველი მოქმედება/ ბრძანებითი			დაბაროს
პირველი თურმეობითი		დაგიბარავს	

13. დაწერეთ თემა: ყვავილები ჩვენს ცხოვრებაში (სიტყვების აუცილებელი მინიმუმი: 100-120)

(10 ქულა)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

შეფასების კომპონენტები:

მსჯელობა	3 ქულა
ლექსიკა	3 ქულა
თემის ორგანიზება და მოცულობა	2 ქულა
გრამატიკა	2 ქულა

მოსასმენი ტექსტი (ტესტი 1)

„საქართველოს ფისტის ასოციაცია“ აგრძელებს პროექტს „ფისტა ჩვენს ოჯახში“. საქართველოში ფისტის 10 ათასამდე ნერგი უნდა დარიგდეს.

გთავაზობთ ინტერვიუს „საქართველოს ფისტის ასოციაციის“ ერთ-ერთ წარმომადგენელთან.

– რა არის ფისტა?

– ფისტა მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ძვირადღირებული კაკალია, რომელზეც სხვადასხვა ქვეყნებში დიდი მოთხოვნაა. თბილისის სუპერმარკეტებში 100-გრამიანი „ფისტაშკას“ ფასი 5.25 ლარიდან იწყება და 6.50 ლარამდეა.

– როდის დაფუძნდა „საქართველოს ფისტის ასოციაცია“?

– „საქართველოს ფისტის ასოციაცია“ 2016 წლის მაისში დაფუძნდა.

– რა არის მისი მიზანი?

– ასოციაციის მიზანია საქართველოში ფისტის კულტურის დანერგვის ხელშეწყობა.

– როდის დაიწყო ეს პროექტი და როგორია მოსახლეობის დაინტერესება?

– პროექტი გასულ წელს დაიწყო და ბოლო მონაცემებით, დაინტერესება 300-მდე მსურველმა გამოთქვა. ამ ეტაპზე 900-მდე ნერგი უკვე გავყავით. გაზაფხულიდან მსურველები კვლავ შეძლებენ ფისტის ნერგების უფასოდ მიღებას. დაინტერესებულ პირებს შესაძლებლობა აქვთ, ასოციაციის წევრები გახდნენ და, საქართველოს ტერიტორიაზე დასარგავად ფისტის 3 ნერგი მიიღონ.

– ყველა მსურველს გადასცემენ ნერგებს?

– სარეგისტრაციო ფორმის შევსების შემდეგ ასოციაცია განიხილავს და გადაწყვეტს, ვისზე გასცეს ნერგი. პრიორიტეტი იმ რეგიონში მცხოვრებლებს ენიჭებათ, სადაც ფისტის ნერგების ნაკლები რაოდენობაა დარგული.

– ესე იგი, უნდა მივმართოთ ფისტის ასოციაციას?

– დიახ, დადიანის 7 ნომერში უნდა მობრძანდეს მსურველი.

მოსასმენი ტექსტი (ტესტი 2)

ნოდარ ტოხოსაშვილი 25 წლის ფერმერია. იგი დუშეთის რაიონის სოფელ უკანაფშავში მეურნეობას მისდევს, მისი მეურნეობა მეფუტკრეობას, მებოსტნეობას და მესაქონლეობას მოიცავს. ნოდარი დიდ გულისტკივილს გამოთქვამს იმის გამო, რომ მთაში არ არის კომუნიკაცია, მობილური კავშირი, რის გამოც იქაური ახალგაზრდები სრულ ინფორმაციულ ვაკუუმში იმყოფებიან.

– დაბადებიდან 7 წლამდე მუდმივად ვცხოვრობდი დედასთან ერთად უკანაფშავში, პირველი კლასი დედამ მასწავლა, შემდეგ გადმოვედით დუშეთში და სკოლაც აქ დავამთავრე. სოფელში მაშინ უფრო მეტი ხალხი

ცხოვრობდა, იყო ელექტროენერჯია. ადრე მეტი ხალისი იყო.

— რამ განაპირობა ის, რომ მეურნეობისთვის მოგვეკიდათ ხელი, ფერმერი გამხდარიყავით?

— ბავშვობიდან სოფლის მეურნეობაში ვიყავი ჩართული, დედას ვეხმარებოდი საქონლის მოვლაში, უკვე 5-6 წლისა მწყემსად დავდიოდი. იქ სხვა საქმე არაფერი იყო, გარდა სოფლის მეურნეობისა. რამდენიმე წლის წინ გერმანიის ერთ-ერთ სოფელში ორი თვით მომიწია ცხოვრება. გამაოცა გერმანელი ხალხის შრომისმოყვარეობამ, მოწესრიგებულმა აგროსექტორმა. ამის მერე სულ ვფიქრობდი, რატომ არ შეიძლება ისევე ვიცხოვროთ საქართველოში, როგორც იქ ცხოვრობენ. ესეც გახდა ერთ-ერთი მიზეზი, სტიმული, რომ მეურნეობა წამომეწყო.

— რა სახის მეურნეობა გაქვთ?

— მე და დედა ვაწარმოებთ თაფლს. ასევე გვაქვს სამი ჰექტარი მიწა, სადაც ყველანაირი ბოსტნეული მოგვყავს. მივდევთ მესაქონლეობასაც. უკანაფშავში ძირითადი საქმიანობა სოფლის მეურნეობაა. მოსახლეობის 95% ამ საქმით არის დაკავებული. დიდი პრობლემაა თანამედროვე ტექნიკის დეფიციტი.

— როგორ ახერხებთ პროდუქტების რეალიზაციას?

— დუშეთში ჩამომაქვს მთელი სეზონის ნაშრომი. აქედან ფეისბუქის გვერდზე ვდებ და ამის საშუალებით მიკავშირდება მსურველი, შემდეგ კი თბილისში ვაწვდი.

— კომუნიკაციის არარსებობა, ალბათ, დიდ პრობლემებს უქმნის მოსახლეობას?

— პირველ რიგში ახალგაზრდებს, ინტერნეტის თაობას არ გვაქვს ელემენტარულად მობილური ინტერნეტი, სრულ ინფორმაციულ ვაკუუმში ვართ. ამას გარდა, სამაშველო ან სასწრაფო სამედიცინო დახმარება რომ დაგვჭირდეს, ვერ შეატყობინებთ.